

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre .. 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel 11 Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

I. évfolyam

BUDAPEST, KEDD, 1907 SZEPTEMBER 10

12. szám

A HIR 12-ik száma: Nő a kvóta!

Egy százalékos emelés, száz százalékos bűn

Beoitják a minisztereket!

Mennek Bécsbe!

Luby Kontra Falussy

A szatmári párbaj. Mit követelnek Wekerletől és mit ígért Wekerle Bécsben?

Tűzhalál Győrött

Leégett a Back-féle malom. 3 millió kár. Kilenc halott, negyven sebesült

Hétszázezer koronás sikasztás

Szászvároson. A főpénztáros megszökött. Kártya két országon át. Mindenki bajban!

A nagyszebeni véres affér!

Szabó önkéntes levele A Hírhez

Achim András esetéről

nyilatkozik az iskolaszék

400 lépés

Fanta altábornagy és egy kapitány

Komarovszky gróf meghalt

Gyilkosai a börtönben

Vitriol egy műteremben

— Merénylet egy kép ellen —

A Polónyi botrányai körül

Kihallgatták a belügyminisztert

A Windsor rejtelmek

Végét járja a leányvásár

A szegedi minoriták válsága

A multság vége. Tömeges áthelyezések

Katonai irodák

Valamennyit becsukják. Sok ezer áldozat

Mezei István pörújítása

A szegedi szenzáció

Botrány az alagi versenyen

Bródy Sándor regénye

A kiegyezés bilincsei

Irta: **HENTALLER LAJOS**

Szomorú, hogy mindig vissza kell térni egy gyűlölt dátumhoz, s valósággal lesújtó, hogy mostanában éppen a függetlenségi pártnak kell annyit rágódnia az eredményében és következményeiben teljesen csődöt mondott hatvanhétén. A magyar képviselő ház 1867 március 30-án kezdte tárgyalni a kiegyezés részleteit. Ma már csak egyetlen tagja van a Háznak azok közül, kik e tárgyalásban résztvettek: az akkori törpe minoritás vezérszónoka, idős **M a d a r á s z József**. A függetlenségi és 48-as párt hét képviselője állott akkor a 440 tagból álló Deák-párti többséggel szemben.

És a kiegyezés megkötése óta lefolyt idő mégis a függetlenségi párt e hét tagjának adott igazat. Kitiűnt, hogy a maroknyi függetlenségi pártnak sokkal több előrelátása, sokkal nagyobb politikai bölcsesége és bátorsága volt, mint az egész horribilis Deák-párti többségnek együttvéve.

Negyven év tapasztalata, a viszonyok, a körülmények, a birodalmi eszme amalgamizáló katlanába begyömöszölt nemzeti-ségek forrongása és lázongása, a nyakunkra érettszociális bajok: mind-mind azt igazolják, hogy a 67-es kiegyezés rossz.

Ezért sincs jogunk nekünk, függetlenségi pártiaknak, a 67-es alapot a magunk nagy, abszolút többségével tovább is támogatni, legkevesbé az osztrák császár kedvéért sem.

Nem szabad támogatnunk! Négy évtizeden keresztül pártunk mindig rossz fundamentumnak tartotta a 67-es alapot, bölcsen tudván, hogy azon az önálló és független Magyarország épületét felépíteni lehetetlen.

Tudta és hirdette a függetlenségi párt, hogy a 67-es kiegyezés nem egyéb, mint a gyávaság, a lemondás, a meghunyászkodás politikája. Tudtuk jól, hogy Deák Ferenc csak azért kötötte meg a nemzet tudta és akarata nélkül ezt a „kiegyenlítést“, mert mindenáon békét akart szerezni a Burg urainak.

És mondjuk ki nyíltan, hogy Deáknak és társainak épp ez a kiegyezés volt a legnagyobb politikai hibájuk. Deák és társai a nemzet negyedfélszázados küzdelmeiből nem vonták le a konzekvenciákat, amint ezt a porosz-osztrák hadjárat után a nemzet érdekében tenniük kellett volna.

Mániájuk volt az egyezkedés a bécsi udvarral. E rögeszméjük abba a téves hitbe ringatta őket, hogy képesek lesznek a bécsi udvar hagyományos törekvéseit és a magyar nemzet anyagi és politikai jogait összegegyeztetni.

Viszonyaink igazolják, hogy Deák és

pártja legalább is tévedtek s hogy a függetlenségi eszme harcosainak van igazuk.

A nemzet a helyett, hogy a bécsi köröket megnyerte volna a kiegyezés megkötése által, bátorságát veszítette. A kiegyezés alkotói arra oktatták ki a nemzetet, hogy ne küzdjön férfiasan a haza függetlenségeért, hanem igyekezzék jogainak morzsáit rongyos engedmények árán megszerelni.

Az utóbbi években számtalanszor konstatáltuk, hogy a hatvanhetes alap nem felel meg Magyarország életérdekeinek. Ezzel azután igazat adott azoknak, akik a haza függetlenségének zászlaját lobogtatva, négy évtizeden keresztül soha egy pillanatra sem szüntek meg hangoztatni, hogy a 67-es kiegyezés milyen súlyos terheket, milyen nehéz kötelességeket ró, minden ellenszolgáltatás nélkül, Magyarországra.

Nem dicséretére hozom föl a függetlenségi pártnak, hanem egyszerűen csak mint krónikás jegyzem fel, hogy pártunk a lefolyt négy évtized minden egyes esztendőjében, — az utolsót kivéve, — fölemelte tiltakozó szavát a közösség ellen. Tiltakozott a közös hadsereg, a közös bank, a közös vámterület és a külképviselet közössége ellen. Ahányszor a párt programot adott, szöveget intézett a nemzethez, azokban ezt a tételt mindig feltalálhatjuk. Benne van ez még a koalíciós pártokkal közösen, az 1906-iki választások előtt kiadott manifestumunkban is.

Tette ezt azért, mert a párt minden egyes tagja jól tudta, hogy nekünk magyaroknak Ausztriára semmi szükségünk sincs. És ez a hitünk, ez a meggyőződésünk az a voltaképpeni széles, nagy, áthidalhatatlan árok, amely minket a koalícióban levő ama fegyvertársainktól elválaszt, akik mint politikusok a közösügyes alapon állanak. Mi, függetlenségi párt, meg vagyunk arról győződve, hogy bennünket Ausztriához semmi közös érdek nem csatol. Ők pedig Ausztria nélkül sem nem mernek, sem nem akarnak, de talán nem is tudnának politikát csinálni.

Szomorú emlékek, vér, könny, nyomor és szenvedés: ez kijutott nekünk Ausztriától bőven. Mostani bajainknak is egyedül Ausztria az oka és felidézője.

Az osztrákok gyűlölködése és ellenséges magatartása miatt nem jöhet a külföldi tőke hazánkba. Az osztrákok miatt vándorolnak ki honfitársaink százezerszámra. Az osztrákok miatt ütök meg a dobót a birtokos portáján; az osztrákok miatt megy tönkre hitelünk; azok miatt sanyarog és pusztul kereskedelmünk; az osztrák ipar megélhetése kívánja, hogy vérleg elcsenevészedjék hazai iparunk.

Amíg a megdőlt hatvanhetes alapot mesterségesen, — a saját tiszta 48-as lepelel, — befedi a mai nagy függetlenségi párt s nem csinál nyíltan, férfiasan valódi függetlenségi, magyar nemzeti politikát, addig a legkisebb kilátásunk sincs, de nem is lehet, egy szebb, egy jobb jövőre. Nem lehet, mert a hatvanhetes alapon még maga Kossuth Lajos sem lett volna képes az ország bajain segíteni: Nem az emberek hibásak, — hanem maga a rendszer.

S amikor azt, hogy a 67-es rendszer rossz, már negyven év előtt tudta s beigazolta a hét tagból álló kicsiny függetlenségi párt, lehetetlen, hogy át ne érezze azt a mai parlamenti többség, melynek tudnia kell, hogy nemzetek jogait és függetlenségüket csakis kitartó harci küzdelemmel s nem gyáva lemondással vívhatják ki . . .

Döntött a minisztertanács

Meghajolnak a horvátok előtt

Följül a kiegyezési harc

A bécsi tanácskozások

Győzött az osztrák!

Ma reggel érkezett Budapestre *Wekerle Sándor* miniszterelnök, de megjöttek dél-éltre a kabinet többi tagjai is, hogy a nyári szünet után való első minisztertanácsot részt vegyenek. Az erős munka és a küzdelem napjai köszöntenek ránk ezzel, mert holnap már Bécsbe mennek a szakminiszterek, hogy a kiegyezés, a bank s a kvóta dolgában az osztrák kormányval a tárgyalásokat befejezzék. Komoly helyzet előtt áll a magyar kormány, mert a kiegyezés dolgában olyan nehézségek mutatkoznak Bécs felől, hogy azokat legyőzni vajmi kevés ereje lesz *Wekerle*nek, aki amugy is roppant gyöngéd és simulékony, ha Bécs érdekéről van szó.

Dédelgetik a horvátokat
Mit akar a bán?

A kiegyezési bajokhoz járul még a horvát-válság, melyet *Rakodczay* bánnak nem sikerült a nyár folyamán megszüntetni. Ma délelőtt megjelent a miniszterelnöknél a horvát bán, ki a kormány tagjainak jelenlétében — csak *Günther* és *Jekelfalussy* nem voltak ott — referált a zágrábi dolgokról. *Rakodczay* az 1868. évi XXX. törvénycikkéből kifolyó több politikai, de ezenkívül főleg több gazdasági és több vasut kiépítésére vonatkozó kívánalmat és tervet terjesztett elő. Ezekhez az érdekelt miniszterek hozzájárultak, — jelentik félhivatalosan. Ami annyit jelent, hogy a kormány meghajolt a zabolátlan horvátok előtt s a magyar állam rovására olyan koncessziókat tesz Horvátországnak, melyet megadni bűn és véték.

A bán, ki az est folyamán elutazott Budapestre, *A Hír* munkatársa előtt kijelentette, hogy a legszebb reményekkel tekint a horvát válság békés megoldása elé s megerősíti őt hitében az, hogy máris javult a helyzet Horvátországban. Különben — mondta a bán — a legnagyobb szolgálatot azzal tené a sajtó a magyar ügynek, ha nem boly-

gatná most ezt a kérdést. Majd rendbe jön minden!

Minisztertanács

A kiegyezés bajai

Délután négy órakor ült össze a kabinet minisztertanácsra a budavári miniszterelnöki palotában. Teljes számban együtt volt a kormány, nem hiányzott még *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter sem, kiről azt irták mostanában, hogy beteg s még hosszabb ideig nem veszi át tárcája vezetését. A minisztereken kívül *Popovics* Sándor és *Szterényi* József államtitkárok is részt vettek a tanácskozásban. *Szterényi* este negyednyolc órakor érkezett a palotába, mert sürgősen hívták telefonon.

A minisztertanács — így jelentik — a kormánynak a kiegyezési tárgyalásokban elfoglalandó végleges álláspontját állapította meg tüzetesen. Ezt az álláspontot a szerdán meginduló tanácskozáson *Wekerle*, valamint a kereskedelemügyi és földművelésügyi miniszterek fogják kifejezésre juttatni.

A szakminiszterek, valamint államtitkáriak holnap, kedden délután utaznak Bécsbe, hol másnap kezdődnek a tárgyalások. Ezeknek kimenetele elé a kormány vajmi kevés reménységgel néz, mert az osztrák kabinet tudvalevően ragaszkodik a junktimhoz, viszont a magyar miniszterium ebbe nem akar beleegyezni.

Egy előkelő államférfiu, kivel *A Hír* munkatársa a mai minisztertanács után beszélgetett, így nyilatkozott:

— Azt hiszem, hogy a bécsi tárgyalásokon *kenyértörésre kerül a dolog*. Baj, hogy a Beck-kormány rekonstrukciója hamarabb merült föl, mint ahogy arra számítani lehetett volna. Ugy áll ma a helyzet, hogy a két kormány között éles ellentétek vannak a bankkérdésben s nem lehetetlen, hogy a megegyezés sikertelensége esetén a *Wekerle-kormány a királynak föl fogja ajánlani lemondását*.

Emelik a kvótát

Az osztrák akarja
Wekerle megegyezett

A Hír igen kitünő forrásból kapja ezt a szenzációs értesülést, hogy *Beck* osztrák miniszterelnök megállapodott *Wekerle* Sándorral a kvótaarány megváltoztatására. Ez a változtatás azt jelenti, hogy Magyarország kvótaarányát egy százalékkal akarja fölemelni *Wekerle*, ha ugyan ehhez az árulás-hoz meg tudja nyerni az országgyűlés többségét. A kvótaarányhoz ezt az új és Magyarország részére nagy terheket jelentő fölemelést a két kormány már régen elhatározta, máig is titkolja azonban, mert az időt nem látja elérkezettnek arra, hogy beismerje a pozitív tény. Ami most történik, — így szól információnk — az mind csupa kertelés, haszontalan taktika, az egész kiegyezési harc odaüt ki, hogy a kvótaemelésről a figyelmet eltereljék.

Hogy a kvótaemeléssel valóban foglalkozik a magyar kormány, azt maga *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter is beismerte *Barabás* Béla előtt. *Kossuth* kikerülhetetlennek mondta a kvótaemelést. Merénylet készül tehát megint az ország ellen; legyen résen a függetlenségi párt, hogy a feje fölött el ne alkudhassák a nemzet jogait és érdekeit.

„DARABONT-AKNÁK“

Az a két ujság, amelyet szerkeszték, gyűlöli és üldözi a darabontokat. Én egyéni- leg is gyűlölöm őket, természetes tehát, hogy ez az indulatom *A Napban* és *A Hírben* eleven színekben jelentkezik. Vasárnap *A Hír* leplezte *Kristóffy* József készülődéseit. Tudomásunk szerint a titkos munka, szó szerint úgy, ahogy meg van írva, folyik és megértjük, ha a májukon harapta az urakat, hogy napfényre jut minden árulás, amit hazájuk ellen szönek. A *Magyar Szó* azonban nem éri be a dolgok egyszerű lecfafolásával, de üzenetet is küld nekem, hogy előbb adjam vissza a darabont-pénzeket, amiket felszedtem, azután üldözsem a *Kristóffy-ban-dát*. Barátaim azt mondják, hogy nekem, aki a legnagyobb nyilvánosság ellenőrzése alatt dolgozom, nincs szükségem rá, hogy piszkoskákát észrevegyek, általában a darabont-politika egy szánandóan exponált lapjának nyilvánosságát, figyelmet és bizonyos fontosságot adjak, holott senki se felel legőrutlebb kirohanásaikra sem és nem szoktam, legfeljebb minden harmadik esztendőben egyszer, én sem. De ma nem gondolunk egyet e dologban, felelni akarok és minden harag és háborgás nélkül közlöm nem dr. *Pályi* szerkesztő urral, aki ugyis tudja, de azzal az egyetlen emberrel, akit talán az az izenet megteveszthetne, hogy *mérhetetlen utálatom ama politika, ama rendszer és amaz emberek iránt kizárja, hogy nekem valaha valamit valahol adhatlak volna. Sőt el akarták venni, amim volt*, mert emberségemet, munkámat és a munka gyümölcsét üldözéseikkel és kobzásaikkal, a megfélemlítés mindenféle válogatott fegyverével állandóan rontani törekedtek.

Még javában tombolt körülöttünk a darabont-rendszer minden aljassága, amikor (talán egy hasonló alkalomból éppen) *Pályi* Ede kollégám (— én minden ujságíró szeretek —) már aposztrofált, van-e *A Napnak* államvasuti átalánya, igen, vagy nem? Siettem a felelettel, hogy van, de kevés, mert *A Nap* elterjedtsége olyan, hogy 12.000 korona átalányösszegért ekkora tömegét a hirdetéseknek senki tőlünk nem kaphatja. A papír drága. És tehát, a jövőben ennyiért már nem szerződnek *A Nap* az Államvasutak hirdetéseinek közlésére. A nyilvánvaló szándékkal feltett kérdés tehát igen balul ütött ki. Valamint kivétel nélkül minden budapesti lap, azonképpen *A Nap* is közölte az Államvasutak hirdetéseit: — *de már A Nap volt az egyetlen, amely semmiféle darabont-miniszter semmiféle hirdetését közlésre el nem fogadta, a közlésük tarifájára vonatkozó kérdést válasza sem mellátta*. Nem azért mondom ezt, hogy bárki ennek a kétségtelen önzetlenségemnek illumináljon, mert ha egy lap a hirdetést kapja és közli, joga van a díját is felvenni; — de én ebben a tekintetben igen szigorú elveket szabtam magam elé és ugyanily elvek szerint köteles dolgozni a felelősségem alatt megjelenő lapok adminisztrációja is, amely még a jogos jövedelmek biztosítása terén is köteles politikai függetlenségem óvásának parancsaihoz igazodni. Az államvasuti 12.000 koronás átalányról rendes kiadóhivatali nyugták vannak, a miniszteriumban meg is tekinthetők, ha tetszik, másolatban is közöljük őket. Szívünk szerint kívánjuk, hogy minden ujság minden lényekérésének minden aktáját úgy az ablakába tehesse,

mint ahogy A Nap és most indult lapom, A Hir teheti. Ha azonban Pályi Ede tud más összegekről, amit én, akár mint magánember, akár mint szerkesztő, akár mint vállalkozó, akár lapjaim kiadóhivatalába burtoltan, akár darabont-minisztertől, akár bármelyik emberétől, exponensétől közvetve, vagy közvetlen kaplam: — kérem, írja ki.

En nemcsak vissza fogom adni, de súlyos következtetéseket is fogok belőle származtatni kritikái szabadságomra nézve. És egy különös problémával leszek akkor szemközt, — hogy a darabontok, akiket én hitvány hazaárulóknak tartok, naiv és kedves emberek, mert fizettek annak, aki ezért csak sárral és egy mélyen érzett gyűlölet minden tüzes bélyegével illette őket. De nem így van, kedves Pályi kollégám! Minthogy ismétlem, semmiféle illuminációra nem számítok, mert beérem kötelességem becsületes teljesítésének öntudatával, nem sorolom fel mindazt, amit nekem kínáltak, azokat sem, akik kínálták, bár amit kínáltak, több és akik kínálták, többen vannak, semmint Pályi Ede egyáltalán elképzelheti. Kérem, többet kínáltak nekem, mint amennyit az összes darabontlapok — megérdemltek. És nem politikai hitehagyásért (— ezt még azok az alakok se tételezték fel rólam —) csak A Nap hangjának enyhítéseért. Csak azért, hogy azok a cimerez urak kimehessenek az utcára. A kísértéseket soha meg se hallgattam. Mert én a darabont-rendszert nemcsak politikailag utáltam, — de korábban becses magánvontkozások is undorítóakká váltak rám nézve, amint rájuk freescsent a politika dögleletes piszka.

Nincs becsületes ember ebben az országban, aki ilyes gyanuval illethet engem, ha lapjaimat olvassa. És nincs olyan mocskos fantázia sem. Ennek okaért nem kérem Pályi Edétől szíves aposztrófja semmi megigazítását, mert semmiféle elégtételre nincs szükségem. Amit azok az urak évek óta tettek és tesznek, fájdalom, amit sokan mostanság, a mostani rendszer szolgálatában is tettek és tesznek, mind, mind az én szatiszfakcióm szolgálja. Folytassák kérem: a régié is, az újak is. Én éppen a darabont-gazságok idejében tanultam meg, hogy egy államkincstár minden pénze, a hatalom minden kedvezése, cím, rang, pénz, hivatal, pozíció fel nem ér az újságíró függetlenségével. Egy mérlegen két serpenyő. Az egyik van a kormány minden ereje, hatalma, pénze, a másikon nincs csak egy gyöngye toll: — és ez a másik amazt lenyomja.

Braun Sándor

A kormány az Árpád-ünnepen. A pusztaszeri Árpád-ünnepen a kormány is képviselteti magát. A mai minisztertanácson ugyanis elhatározták, hogy Günther Antal igazságügyminiszter a kormány képviselőjében Pusztaszerre fog utazni. Vajjon elviszi-e a magyar király koszoruját is a honalapító Árpád emléksobrára? Ez már, fájdalom, nem kérdés. Bécsben már felelték rá.

Törvény az egyenes adóról. Az egyenes adók összességére kiterjedő eme javaslatokat a kezelés egyszerűsítésére vonatkozó javaslattal együtt fogja Wekerle az ősz folyamán a Ház elé terjeszteni. A miniszterelnök előbb természetesen a király engedélyének kikérése végett a kabinetirodához fölterjeszti a javaslatokat. A képviselőház ezeket a törvényjavaslatokat minden valószínűség szerint a költségvetéssel egyidejűleg fogja tárgyalni.

700.000 koronás sikkasztás

Szászváros vagyonát ellopták

Magyarfalók büne Megszökött a főpénztáros

Nemzetközi kártyabarlang Erdélyben

A Hir-nek ma egy nagyszabású büntett összes részleteit sikerült megtudnia, melyekről országszerte hosszú ideig fognak még beszélni. Schuller Móric főpénztáros több mint hétszáz ezer koronát sikkasztott Szászvárosban és váratlanul, gyanus módon elszökött onnan. A szenzációs afférben kompromitáló szerepe van az egész városi vezetőségnek s a bűnügy lavina módjára fogja elsöpörni a magyarfaló nemzetiségiek csoportját.

A budapesti rendőrséghez

Dévaról ma délben távirat érkezett a budapesti főkapitányságra, ezzel a tartalommal:

Schuller Móric negyven év körüli szászvárosi főpénztáros tegnap főispáni pénztárvizsgálata közben eltűnt. Ismeretlen helyre távozott. Különös ismertető jel: forradás a nyakán. Nyomozandó Alispán.

Hasonló tartalmu sürgöny érkezett a belügyminisztériumhoz, ahonnan az ügyet megtudtuk. A rendőrségen ugyanis senki sem akart nyilatkozni az ügyben.

A főkapitányság annak rendje szerint közölni fogja a dévai táviratot holnap a detektívekkel s aztán megindítja a nyomozást saját hatáskörében.

A Hir természetesen ma hozzáfogott már a nyomozáshoz és estig be is fejezte, amint az alábbi tudósításból kiderül.

Váratlan leleplezés

Báró Bornemissza Lipót dévai főispán bizalmas értesítést kapott, hogy a megye területén levő Szászvárosban visszaéléseket követtek el. Súlyos vádakkal illeték elsősorban Schuller Móric Ferenc főpénztárost.

Az értesítés hihetetlenül hangzott. Szászvárosról egész Erdélyben tudják, hogy dús gazdag város és úgy tudták, hogy az elüljáróság valamennyi tagja jómódu, becsületes szász ember.

A főispán egy héttel ezelőtt váratlanul Szászvárosba érkezett dr. Tóth Géza főispáni titkár kíséretében s a pénzügyigazgatóság két tisztviselőjével. A fáradságos, alapos vizsgálat hallatlan gazságokat állapított meg. Napról-napra emelkedett a konstátált hiány száma s valósággal megdöbbentő adatok kerültek napfényre a rablogzádkodásról, amelyet Schuller folytatott.

Tegnap utolsó stádiumába jutott a vizsgálat. A főpénztárosnak azonban nem szóltak semmit, sőt úgy viselkedtek, mintha eddig mindent a legnagyobb rendben találtak volna.

A sikkasztó szökése

Bármily nagy titokban folyt az eljárás, mégis kiszivárgott egy-egy részlet az eredményéből. És Schullernek akadt jóbarátai, akik besugták neki, hogy baj van. Az első osztályú gonosztevő, aki hirhedt aradi kollégáját, Krivány Jánost is alaposan lefőzte, tegnap délután a vizsgálat közepett egyszerre sápadt lett és így szól:

—Bocsánat uraim, kissé rosszul lettem. Gyötör a régi gyomor bajom. Néhány percre ki kell mennem, sietek majd vissza.

Kiment s azóta nem látták többé. A város területét is sikerült föltűnés nélkül elhagynia. Több tanu vallomásából azt következtetik, hogy a brassói vonatra szállott még pedig a mai napon és Romániába menekült. Később értesítették a határrendőrséget és a csendőrs-parancsnokságokat. A sikkasztó égerutat nyert.

Hétszáz ezer korona

A rovancsolást folytatták és késő estig dolgoztak. Dr. Veszter Henrik, a dévai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség vizsgálója és Buday Péter dévai járási számlellenőr kijelentették, hogy az eddigi vizsgálat eredményeképpen hétszáz ezer koronányi hiány állapítható meg.

Ezt az óriási összeget körülbelül husz esztendő alatt sikkasztotta el. Valószínű, hogy a hiány még sokkal nagyobb és az egymilliót is túlhaladja. Födözet alig van rá a főpénztáros vagyonában. Schullernek, aki nős, négygyermekes családapa, szép háza van ugyan a Fötéren s gazdag ember hírében állott; de ma kiderült, hogy egész vagyonát fölélte, mert állandóan pazar életmódot folytatott. Különleges passzója is bőven volt, s ezek egy-egy hónapban annyit fölemésztettek, amennyit egész évi fizetése sem tett ki.

Az ügyészség is beleszól

Az óriási sikkasztás hírére, amely gyorsan elterjedt az egész megyében, ma délelőtt kiutazott a helyszínére dr. Binger József királyi ügyész, valamint dr. Apáthy Árpád megyei főügyész is.

A rovancsolást nyomon követte a bűnügyi vizsgálat, amelynek eredményéről táviratilag jelentést küldtek a belügyminisztériumnak. Az ügyészek holnap folytatják eljárásukat.

Kártyabarlang a város közepén

A nyomozóknak első kérdése az volt, hogyan sikkasztotta, hová tette Schuller a hatalmas összeget.

Megállapították, hogy Szászváros kellős közepén kártyabarlang működött, ahol tömérdek embert kifosztottak. Messzi földről eljártak oda a szenvedélyes játékosok s valószínűnek tartják, hogy hamiskártyások is megfordultak a helyiségben, amelynek állandó vendégei közé tartozott a főpénztáros. Romániából is sok dús gazdag bojár földbirtokos érkezett Szászvárosba, hogy a játékbabarlangban szerencsét próbáljon. Főképp oláhok jártak oda. Magyarok nem tettek be a lábukat, mert a nemzetiségi harcok a társadalmi érintkezést még ebben a formában is megszüntették.

A játékbabarlang dolgában külön bűnügyi vizsgálat folyik és máris feltűnést keltő részleteket derített ki.

Magyarfaló cinkostársak

A sikkasztá smiatt az egész városi tanácsnak meggyült a baja. A városnak oláh és szász vezetői éveken át folyton nemzetiségi viszálykodást szítottak, ellenben a város legfontosabb ügyeit elhanyagolták. A rumunyo-

és vakszászok — ahogyan őket arrafelé nevezik, — gyűlölik a számra gyöngébb magyarságot s ahol csak lehetett, ütöttek rajta egyet, szidták, üldözték, terrorizálták.

Schuller tekintélyét nagyban emelte az a körülmény, hogy a nemzetellenes *Schulverein* szászvárosi képviselője volt s ebben a minőségében hasznos szolgálatokat tett a német szenny-egyesületnek. Annál kínosabb meglepetést keltett hát az *allddeutsch* apostol leplezése.

Vele együtt szorult a *zoknija* elsősorban *Hacker* Frigyes szászvárosi polgármesternek, aki szintén lelkes zászlóvivője a magyargyűlölő, nagynémet propagandának. Vagyoni felelősség mindenestre terheli őt és a városi tanács tagjait.

Jellemző, amit a zöldszász kupaktanács egyik tagja ma délután mondott *A Hír* tudósítójának:

— Mit lármáznak a magyarok? Schwamm d'rüber! (Spongyát rá!) Van itt pénz, amennyi kell. Kifizetünk mindent, aztán „óbégathatnak a nyomorult magyarok.“ (Die elenden Ungarn).

Tény az, hogy Szászváros ritkamód gazdag. Tíz millió koronánál jóval többet tesz ki a vagyona. Különösen értékesek a város erdősegei. S unikum-számba megy, hogy Szászvárosban egyáltalán nem fizetnek pótdót. A magyarok azonban, reméljük, igenis „óbégatni“ fognak s a hétszáz ezer koronát a polgármesteren meg a tanácstagokon fogják behajtani, nem a városi közpénztárakból. A város hencgő urai kétségtelenül vétkesek. Különben nem folytathatta volna *Schuller* Móríc husz esztendőn át a manipulációkat. Ellenőrzés nem volt, alapos vizsgálatot egyszer sem tartottak.

A főbíró egylet megmenekült s külön számadásra fogják azokat, akik *fulni engedték*. Az ügyész még pontos személyleírást sem kaphatott róla. A körözlevélben csak annyit említ, hogy *Schuller* nyakán forradás van. Ez, — mint nekünk jelentik — skrofulájának a következtése.

Éjjel azt jelentik nekünk, hogy *Bornemissza* főispán még odakint van a Dévától másfél órányira levő szász fészekben és könyörtelenül folytatja a vizsgálatot. A magyarság ádáz ellenségeinek száma legalább ezen az uton megfogó.

NYILTTÉR

Rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tisztviselőtársainkhoz!

Van szerencsénk a kartárs urakat értesíteni, hogy a szövetségek által netán felmondott váltóköltségeket kifizetjük, ha a kölcsönvétel és kezesinek fizetése törvényes leltárral terhelve nincs. Intézetünk eddig egyetlen váltót sem adott visszafizetésre s így a kölcsönök teljes díjtételére biztosítva van. Takarékbetétek után 5 és fél százalék kamatot fizetünk.

Tisztviselők Takarékpénztára részv.-társ.

Budapest. Rottenbiller-utca 5. Telefon 99-29.
Igazgatóság: Lázár Árpád gróf főispán, Szentmarjay Dezső kuriai bíró, földbírtokos, Zákó Milán főispán, Nagy György kir. tanácsos, áll. jószágigazgató, Grubanovich Géza kir. törv. elnök, nagybírtokos, Leybold Kornél kir. tanácsos, pénzügy-igazgató, Bérczy Ernő posta- és távirata tanácsos, Nyéki Németh Imre belügyminiszteri titkár, földbírtokos, Gorov Mikszáryi főhivatalnok, Quirini Gusztáv műszaki tanácsos, Utry József székesszék, vásárosigazgatója, Halász Vilmos a Generál bizt. társ. ny. cégvezetője, Würth Pál m. a. v. főmérnök, budapesti háztulajdonos, Pénes Gyula a Könyves Kálmán ir. részv.-társ. irodafőnöke, Dr. Fleischmann Illés jogtanácsos, Keleti Lajos ügyvezető igazgató, háztulajdonos. A választmány elnöke Dr. Várossy Gyula kalocsai érsek, alelnökei: báró Pongrácz Vince min. o. tanácsos, a pénzügyminiszterium elnöki osztályának vezetője és Tabódy József min. tanácsos. A felügyelő-bizottság Diemár Károly kir. főügyész helyettes, dr. Csatóry Lajos miniszteri tanácsos, Zsolnai Plosske Ferenc miniszteri tanácsos.

HUZATMENTES, SZELLŐS HELYSÉG AZ EGÉSZSÉG FENNTARTÓJA!

A „HUNGÁRIA“ magy. kir. szabadalmazott védjegyzett és kitüntetett ABLAKSZELLŐZTETŐK ÉS AJTÓCSUKÓK

kétségtelenül a legjobbak. Képes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgál a magyar kir. szabad. HUNGÁRIA ünnök. ajtócsukó és ablakszellőztető, lakatosárak, napellenzők, vasszerkezetek, ajtó- és ablakredőny-gyár

KORÁNYI ÉS FRÖHLICH

elefon 23-76. BUDAPEST Gyár-utca 2/H

Az emberevő Tarnovszka grófnő

Nyolc szeretője volt

Komarovszkygróf meghalt

Sikkasztottak és öltek érte

Az orosz bünszövetkezet fogva

Komarovszky Pál gróf ma reggel Velencében belehalt azokba a sebekbe, amelyeket Naumov Miklós revolvere ejtett rajta. Szépen, regényesen halt meg. Néma maradt, nem vádolt senkit, az utolsó perceiben az anyját emlegette és Tarnovszka Mária grófnőt, a menyasszonyát, aki nem érkezett meg a haldoklásához. Mint lehet ez? kérdezte. És Tarnovszka Mária nevével az ajkán meghalt. Erős, szép, bátor katona volt, naiv és szerelmes. Harminckilenc esztendőt élt.

Ez történt Velencében ma. Verona és Bécs a másik két központja ennek a megrázó regénynek. Veronában Naumov Miklós van és sir és átkozza magát, hogy tiszta kezét vérről mocskolta be. Nem árulkozik ő sem senkire. De a szeme kinyílt, tudja már, hogy ki az a Tarnovszka Mária, akibe szerelmes volt és azt is tudja, miért ölette meg vele Komarovszky Pált. Eszeveszett féltékenységet támasztott benne és azt mondta neki, a gróf az egyetlen akadály, hogy teljes odaadással és kizárólagossággal az övé lehessen. Valójában azonban eszközül használta föl; Komarovszky-nak azért kellett az ő kezétől meghalnia, hogy a grófnő megkapja azt a félmillió frankot, amely neki az életbiztosító-társaságtól a gróf halála esetén jár.

Titkok nélkül áll a világ előtt ez a nagy bűn. A szereplőinél, az elgondolása gonoszságánál s a végrehajtása bonyolultságánál fogva oly izgalmasan érdekes, hogy csak nagyon kevés gonosztett fogható hozzá. Bécsben már a törvényszék fogházában ülnek az összeesküvés összes értelmi szerzői: Tarnovszka Mária grófnő, Prilukov moszkvai ügyvéd és Perrier Eliza, a grófnő társalkodónője. Közülük rosszasságában Tarnovszka Mária tündöklik ki. Egyszerre hat-hét szeretője volt. Mindegyiknek azt hazudta, hogy senkit sem szeret, csak őt és megcsalta valamennyit. Európán robogott végig ez az asszony és mindenhol, ahol csak megfordult, árasztotta a romlást. Szórta a pénzt, százezreket költött. Vette, ahonnan lehetett. Csaltak, sikkasztottak és öltek érte az emberek, mérget ittak és gyilkoltak, börtön és halál lengte őt körül s ő mosolyogva és büszkén vonult tova az új áldozathoz, bántódsán nélkül. Így ért el Komarovszkyhoz. Itt ráomlott az egész palota, amely a bűneiből föléje épült. Minden kitudódott róla. Regényekben élnek csak ilyen emberevő szökevények s amikor az ember elolvassa, nem akarja elhinni, hogy igaz lehet. De Tarnovszka Mária körül eleven cselekedetek beszélnek, nyöszörgő, eltiprott áldozatai rávallanak s egész feneketlenségében áll előttünk a démonnak csodálatos élete.

A leánynevének O'Rurik Nikolajevna a Mária grófnő a neve s a legfurcsább benne az, hogy még csak nem is valami feltűnő szépség. Szöke, magas alakja van, nem rokonszenves az arca, a vonásai kiéltek és az arca egyre idegesen megrándul. Szereti a pénzt, a nagyszerű kényelmet, a legnagyobb stílus életet. Kincseket érnek ékszerai. Az

ujjai tele vannak gyémánttal, százezreket érő butonjai és colierjei vannak. Hisztérikus, exaltált és alig van benne természetes vonás.

Huszéves volt, amikor férjhez ment Tarnovszky Leó grófhoz, akinek a családja az orel-i kormányzóságban a legelőkelőbbek közül való. A férje szerelemből vette el. Az asszony már akkor megcsalta az urát, a házassága első esztendejében, aminek most tizenegy éve. Nem is egy emberrel csalta meg, egy másután váltogatta a szeretőit és egyszerre több emberrel is volt viszonya. Egyszer tetten érte őt az ura. Pisztolyt fogott és lelőtte a felesége kedvesét. Ez 1903-ban történt. Az eset belekerült a lapokba, az ujságok tele voltak Tarnovszka grófnő botránnyával. A végtárgyaláson pedig kitűnt, hogy a férjet maga az asszony tette a viszonyra figyelmessé, mert megutálta már a szeretőjét és sehogysem tudott tőle szabadulni. Hát úgy segített magán, hogy lelővette a férjével.

Tarnovszka Kedvesei

Tarnovszky gróf börtönbe került és ezzel egyidejűleg válopört indított a felesége ellen. Az asszony Prilukov moszkvai ügyvédet választotta védőjéül. Prilukov nős ember volt, a legtekintélyesebb ügyvédek egyike. Az évi jövedelme huszonöt-harmincezer rubelre rugott, boldog volt, szerette a feleségét és volt egy gyönyörű gyermeke, kilenc éves, akit valóságosan imádozott. Ő lett a második áldozat. Az asszony tönkretette. A családjából kitépte, a vagyonából kifosztotta, sőt rábirta arra is, hogy az ügyfelei pénzét el-sikkasztja. Prilukov ötvenezer rubelt sikkasztott. A pénzt pótolni nem tudta és a szegény elől úgy akart menekülni, hogy morfiumot ivott. De a mérge nem ölte meg, az orvosok megmentették és Prilukov gyöngé volt ahhoz, hogy másodszor is megkísérelje az öngyilkosságot. Megszökött tehát. Külföldre menekült, járt Németországban, Franciaországban és keményen nyomorgott. Mind mélyebbre sülyedt. Később viszontlátta Tarnovszka Mária-t, találkoztak. A viszonyuk folytatódott. Most már a grófnő segítette a szerencsétlen embert és nem, mint azelőtt, amikor megfordítva volt. Ugy látszik, Tarnovszka Mária valóban szerette Prilukovot, ő volt minden kedvese közül az egyetlen, akit szeretett. Ez azonban nem zárta ki azt, hogy más-sal, — sőt többekkel is egy időben, — ne szerelmeskedjék.

A közömbösebb kedvesei közül való volt Naumov Miklós is. Még Oroszországból ismerték egymást és Nápolyban találkoztak. Naumov sem kerülhette el a sorsát. Halálosan beleszeretett Tarnovszka Mária-ba. Ő is feleséges ember volt, csak nemrég nősült, de a felesége ellen válopört indított, az orel-i kormányzóságon viselt magas hivatalnok állását el-

hagyta és nem mozdult el kedvese mellől. Az volt a terve, hogy a válópör befejezése után elveszi a grófnőt. Naumov jómódu ember, de távolról sincs olyan vagyonos, hogy Tarnovszka Mária igényeit kielégíthette volna.

Azután Velencébe mentek. Ez az idén volt, januárban. Velencében találkozott vele először Komarovszky gróf. A grófnak akkor halt meg a felesége, akit egy női zenekarból vett nőül. A grófnak rengeteg vagyona volt, megszerette Tarnovszka Mária és annyira komolyan vette, hogy megkérte a kezét. A grófnő beleegyezett: Komarovszky vagyona a kedves szerint volt. Csak a másik két kedvese, Naumov és Prilukov akadályozták meg, hogy az esküvőt elhalasztás nélkül. Naumovnak azt hazudta Tarnovszka Mária, hogy a dolog nem komoly, flörtölnek csupán, ennyi az egész és senki másé nem lesz, csak az övé. Prilukovot viszont azzal nyugtatta meg, hogy teljes szívéből utálja Komarovszkyt és csak a pénzét akarja megkaparítani. Prilukovban ekkor föltámadt a becsületérzése utolsó szikrája. Tarnovszka Mária lakásán rettenetes jelenetet rögtönzött, követelte, hogy adja vissza a pénzt, amit érte elsikkasztott, — haza akar menni, eleget akar tenni a kötelességeinek, új életet akar kezdeni. A jelenet végén a grófnő százezer frankot vetett oda Prilukov lábai elé. Prilukov felvette a pénzt és elment. De Tarnovszka Mária már másnap visszacsalta őt magához a százezer frankot is visszavette. A kibékülés alkalmával Prilukov valami életbiztosításról beszélt, amelyet a fia javára kötött. Nyilvánvaló, hogy ekkor fogamzott meg Tarnovszka fejében a gonoszított gondolata. Így éltek néhány hónapig. És egyszer, beszélgetés közben, a grófnő így szólt Prilukovhoz:

— Gyűlölöm Komarovszkyt. Ha ember lennél, eltennéd láb alól!

Kieszelik a bűnt

Hetekig tartott, amíg Prilukov a bűn gondolatával megbarátkozott. De ez a szegény ember nem tudott védekezni, amikor Tarnovszkáról volt szó. Mondhatatlanul szerette. A grófnő elmondta neki a tervét. Hivatalosan eljegyezteti magát Komarovszkyval. Félmillióra biztosítja az életét. Végrendeletet készített és magát téteti meg általános örökösévé. Azután megölik. És Prilukov, aki első ízben borzongva kifutott Tarnovszka Mária lakásáról, a végén már jogi tanácsokkal szolgált neki és intézte a biztosítás megkötésének az ügyét. Csak arra nem tudta elszánni magát, hogy ő legyen a gyilkos. A grófnő csábította: együtt mennek Amerikába, gazdagok és boldogok lesznek, végre nyugodtan lehetnek egymáséi. Prilukov nem hajlott. Azután szidta és becsmérelte, hűtlennek és gyávának nevezte és elzárta előle a hálószobáját. Ott zokogott az ajtaja előtt éjszakánként Prilukov és könyörgött neki. A végén Tarnovszka bebozsátotta és azt mondta:

— Hát jó, ha nem akarod, majd Naumov megteszi.

A tervbe Perrier Elzát, Tarnovszka grófnő társalkodóját is beavatták. Ez egy svájci leány és Tarnovszka nála vele is viszonya volt. Tegeződtek sa-

leány teljességgel nem viselkedett az ur-nője iránt azzal a tisztelettel, amivel tartozott volna neki. Ez különben érthető is. Perrier Eliza nemcsak tudott az összeesküvésről, de közvetve részt is vett benne. Azokat a sürgönyöket, amelyek a terv végrehajtása alatt Naumovhoz és Prilukovhoz mentek, ő fogalmazta. A táviratoknak francia szövegük van és kizárólag szerelemről van bennük szó. Naumovot is, Prilukovot is biztosította Tarnovszka az ő kizárólagos szerelméről.

A gyilkosságot végrehajtják

Juliusban Naumov és Prilukov Bécsbe utaztak; Prilukov megtudakolta a biztosító-intézet föltételeit. Megtudta, hogy a leggyorsabban az Anker-társaság intézi el a dolgot. Gyilkosság esetére is kifizeti a biztosítási összeget. Naumov pedig egyre Tarnovszkáról beszélt és Prilukov csak szitotta a féltékenységet. Prilukov a gyilkosságnak minden módja felől tudakozódott. Orvosi könyveket vett, amelyeket most megtaláltak nála, és benne a kloroformról szóló részt erősen megceruzázva. Még arról is gondoskodott, hogy a gyanút úgy fogja elhárítani, hogy magándetektíveket fogad, mintha őriztetné Komarovszkyt. Augusztusban a gróf Tarnovszka társaságban szintén megjelent Bécsben. Négyezer koronát fizetett a félmillió frankra szóló életbiztosítás első részleteért. A végrendeletét is megcsinálta. Mindkét okmány Tarnovszka Mária javára szól. Azzal hazautaztak. Naumovval már nendben volt a dolog. Ha a grófnő csakugyan Komarovszky miatt nem lehet a felesége, meg fogja ölni. És meg is cselekedte.

Mindez most már tisztán áll a bécsi rendőrség előtt. Prilukovval közölték ma délelőtt Komarovszky halálát. A hír mélyen megrendítette, úgy látszik, ez az ember még mindig nem végképp romlott. Azt mondta: vallani akar, csak adjanak neki félóra időt, hogy rendbeszedje kissé a gondolatait. Félórával később teljes és töredelmes vallomást tett, amely borzalmasan igaz az utolsó betűjéig. Tarnovszka grófnő megmaradt tagadása mellett, ő nem tudott semmiről, neki semmiben sincs része. Később szembesítették Prilukovval. A grófnő végighallgatta Prilukovot, teljesen nyugodt maradt amikor vége volt, fölállt és székéről és a világ legbiztosabb hangján mondta:

— Hazugság az egész. Az első betűjétől az utolsóig hazugság.

A grófnőt, akinél 35.000 frankot találtak, Prilukovot, akinél 17.000 frankot és 1800 koronát lettek, valamint Perrier Elzát, akiről kétségtelenül bebizonyult, hogy tudott a készülő merényletről, fogva tartották és átkísérték a tartományi törvényszék fogházába. A bűnpör tárgyalása Velencében lesz és Prilukovot külön is törvény, elé állítják oroszországi sikkasztásaiért.

A biztosítási kötvény

Bécs, szeptember 9.

Az Anker biztosító-társaság vezetője akképpen nyilatkozott, hogy gróf Komarovszki biztosítása több okból semmis. Az Ankert különben is csak 30.000 korona erejéig érinti az eset, mert viszontbiztosításokkal fedezte magát.

— Mielőtt a kötvényt kiállítottuk — mondotta az igazgató — több tanu jelenlétében azt kérdeztük a gróftól, vajjon van-e po-

litikai vagy személyes ellensége, mire a gróf határozottan nemmel felelt, Tarnovszka Mária pedig élénken közbevetett:

— Az én vőlegényemnek ellensége! Hisz ő maga az angyal!

Most pedig az orosz főkonzulátuson értesültem, hogy gróf Komarovszki tagja volt az igazi orosz férfiak szövetségének. Ez az egy körülmény is elegendő a biztosítás megsemmisítésére.

Jellemző, hogy a grófnő unszolására van egy kikötés, amely kimondja, hogy a biztosított csak az ő beleegyezésével másíthatja és módosíthatja a kötvényt. De megsemmisíthető a biztosítás főképpen azért, mert a kötvény tulajdonosa a biztosítottnak halálát siettetett.

A csunya Tarnovszka

Bécs, szeptember 9.

Akik egészen közletről látták Tarnovszka Mária, azt mondják, hogy arca ki van festve és nagyon is látszik rajta a szépítőszerek romboló hatása. Középtermetű, sovány, de felette elegánsan öltözködik és mozgólatai kecsesek. Sokkal idősebbnek látszik, mint amennyi.

Komarovszky örököse

Bécs, szeptember 9.

Gróf Komarovszki ez év augusztusában írta meg végrendeletét; fiának a hitbizományt hagyta, általános örökösül pedig Tarnovszka grófnőt tette meg.

A végrendeletnek egy pontja úgy szól, hogy akkor is Tarnovszka Mária lesz az általános örökös, ha a gróf nem természetes halállal hal meg.

Komarovszky anyja

Roma, szeptember 9.

Ma Velencébe érkezett a meggyilkolt gróf anyja. Beszéli, hogy fiának vagyona nem több egy milliónál. Meg van róla győződve, hogy Tarnovszka Mária kalandornő és sohasem volt grófnő.

Prilukow nyugodtan alszik

Bécs, szeptember 9.

Az idevaló orosz kolónia kiváló tagjai naponta telefonon és személyesen tudakozódnak Prilukov állapota felől.

Ennek az a magyarázata, hogy Prilukov Moszkvában előkelő körökkel volt összeköttetésben.

Mikor tegnap éjszaka Stuckart rendőrtanácsos befejezte a kihallgatást és Prilukovot visszavezették cellájába, így szólt megkönnyebbülten:

— Hála istennek. Legalább nyugodtan fogok alhatni.

Ma reggel látszott rajta, hogy álmatlanul töltötte az éjszakát.

Tarnovszka mindent bevall

Bécs, szeptember 9.

Ma délután hosszasan vallatták Tarnovszka Mária. Több óráig tartó kereszt-kérdések után a grófnő sirva fakadt és bevallotta, hogy ketten, ő és Prilukov akarták ellenni láb alól gróf Komarovszkit, de nem benne, hanem Prilukovban fogamzott meg a gyilkosság terve, ő azonban tudott minderről.

A lovagias gyilkos

Velence, szeptember 9.

Naumov megmarad első vallomása mellett, hogy azért ölte meg Komarovszkit, mert szemet vetett Tarnovszka grófnőre, akibe ő szerelmes volt. Most is az állítja, hogy senki sem gyakorolt rá befolyást. A szerencsétlen fiatalembernek sejtelve sincs arról, hogy vak eszköze volt a grófnőnek és Prilukovnak.

Nincs több golyó

Velece, szeptember 9.

A Gazette de Venezia ma a következő részletet közli gróf Komarovszky meggyilkolásáról.

Mikor a szobaleány bement jelenteni a grófnak, hogy látogatója jött, Komarovszki hálóköntösben a folyosóra ment és meglátva Naumovot, akivel baráti viszonyban volt, szívesen üdvözölte és kezét nyújtott neki. Naumov szó nélkül előrántotta revolverét és ötször lőtt a grófra.

— Miért tetted ezt? — kiáltott rá Komarovszki.

— Mert nem akarom, hogy feleségül vedd Tarnovszkát — felelt Naumov.

— Miért ölsz meg? — szólalt meg ismét a sulyosan sebesült gróf. — Tudod, hogy kis gyermekem csak nemrég vesztette el anyját. Meg akarod fosztani apjától is?

Naumov megrendülten állott ott és revolvere csövét omlokához szorította. Főbe akarta magát löni, de nem volt több golyóra töltve a revolver.

REVIZIÓ Mezei István ügyében

Indiványozta a szegedi ügyészség

A törvényszék elrendelte

Uj, váratlan és meglepő fordulat történt Mezei István ügyében. Ujra kezdődik a szerencsétlen, meghurcolt, ártatlan ember kálváriája. A szegedi királyi ügyészség Mezei István pörének újrafelvételét és a vizsgálat folytatását indítványozta. Alig egy hónapja, hogy a szegedi törvényszék vádtaanácsa a vádat Mezei Istvánnal szemben elejtette, mert kiderült, hogy ártatlan, hogy Keller Máriát nem gyilkolta meg, hanem hogy annak halálát véredényrepedés okozta. Mezei István ártatlansága nyilvánvaló volt. Aki az orvosok döntő véleményét ismerte, vagy aki Mezei Istvánnak a Nap szerkesztőségéhez intézett levelét olvasta, az feltétlenül meggyőződéssel hihetett Mezei ártatlanságában és megdöbbenhetett az igazság botlásán.

A szegedi királyi ügyészség a szakértői vélemények, az exhumálás s Genersich nyilatkozata után sem találja tisztázva az ügyét. Nem találja tisztázva azt, hogyan került a késszurás Keller Mária szemére. Ezt a pör revíziója valóban nem derítette ki. Genersich professzor szakvéleménye ugyanis csak annyit mond, hogy a szemem talált sérülés nincsen összefüggésben a halál okával.

A Hír tudósítója beszélgetést folytatott Pintér dr.-ral, a szegedi királyi ügyészség egyik ügyészével, aki a következőket mondotta:

— Valóban jogos, hogy az ügyészség Mezei István ügyében indiványozta a per újrafelvételét és a nyomozás folytatását. Sőt: a szegedi királyi törvényszék ezt már a múlt héten szombaton el is rendelte. Az ügyészségen Bátor József királyi ügyész tette meg az indítványt. Ő most hivatalos dologban Szentesen van. Most az következik, hogy a vizsgálóbíró folytatja a vizsgálatot. Ennek befejezése után átteszi az iratokat az ügyészséghez. Annak indítványától függ majd, hogy megszűnik-e az ügy, vagy lesz-e tárgyalás.

A Hír tudósítója előtt dr. Minnich Károly egyetemi tanár a következőképp nyilatkozott az új vizsgálat sorsáról.

Mezei Istvánt egészen bizonyosan fel fogják menteni. Az új vizsgálat nem valami sulyos dolog. Csupán formáság. Mezei István jogerős ítélettel lett elítélve s ezt az ítéletet csak úgy lehet hatályon kívül helyezni, ha a törvényszék új ítéletet hoz az ügyben. Az új ítélet voltaképp csak formáság.

A tudós tanárnak, aki kinyitotta Mezei István előtt a börtön ajtaját, igaza van. Az ártatlanul elítélt embert bírói ítélettel kell rehabilitálni.

Nagy tűzkatasztrófa Győrött

Leégett a Back-féle malom

Pánik a városban

Munkások, tűzoltók benne égtek

Ostrom a kórház ellen

Kilenc halott, negyven sebesült

Három millió korona kár

Győrben a város végén tíz hold területet izzó parázs borít; ebbe a lángtengerbe fult ma az óriási Back-malom, amely délben gyulladt ki és késő estig parrá égett. Délben csapott ki az első tüzesóva, délután már a gépház, az összes raktárak és épületek egymásra dülve, egyetlen ölelésben végigzuhantak a szénné perzselt tarlón, az egész város ott állt már akkor, a tűzoltók vérel, könnyel, hamuval festett arccal dütöttek a vizet a lángoszlopokra, amelyek mint a pokol kapuja okádták a drága, fehér lisztet, pirosló gabonát és a réműletükben megőrült emberek roncsait. A négyemeletes reneteg malom, irtózatossá pusztulása, kilenc emberélet kimulása, negyven haldokló hörgése, három millió és tengersok ember kenyerének elporladása, mindez a borzalmas, mindenkit érdeklő, sokaknak az életébe subintó csapás az este egyedül a Nap hasábjain repült szét az ország minden részébe. A mai enyhe, késő-nyári éjszaka örökké emlékezetes Győr városának, a Back-malom vasgerendáinak ropogásába, a pozdorjává zuzott nagyszerű gépek haladásába belesikolt az özvegyek és árvák zokogása. A tűz, az éltető és romboló elem ma elvégezte munkáját. Pihenni térhet.

Ég a malom!

Kétszáz ember életveszedelemben

Rettenetes katasztrófa kezdődött meg ma délelőtt tizenegy óra után Győr városában: hirtelenül kigyulladt a Back-féle nagy gőzmalom első koptatója. Három óra óta senki nem tartózkodott a darálóban. Földszintről, az ablakokból csaptak ki a lángok először és egy pillanat alatt elérték a magas emeleteket, ahol a malom raktárai voltak tele lisztel, gabonával. Körülbelül harmincan dolgozhatnak a legfelső emeleten; az egész malomban körülbelül kétszázan. Valamennyien életveszedelemben voltak.

Tűzoltóság, csendőrség, Katonaszág kivonul a tűzhöz

Negyed tizenkettőkor kezdődött a tűz. Rövid negyedóra alatt kivonult a rettenetes tűzvészhez: a tűzoltóság, a rendőrség és a huszárság teljes készenlétével.

Győr város központi tűzörségének vezetője A Hír tudósítója előtt így mondotta el a tűzoltóság munkájának történetét:

— Negyed tizenkettő után jelezték a központon, hogy a Back-malom lángokban áll. Az egész központ nyomban kivonult a két hatalmas feokendővel és a városi tűzoltókkal. A tűz ekkor már olyan arányokat öltött, hogy a városi tűzoltóság nem győzte a munkát. Ekkor Hauser György tűzoltó-főparancsnok elrendelte a Győr területén lévő összes tűzoltóság sürgős kivonulását. Megjelent a tűznél az Újváros, a Sziget és a Nádorváros tűzoltósága teljes felszereléssel. Délben mintegy nyolcvan tűzoltó dolgozott minden ereje megfeszítésével. Ekkor a tűz teljesen urrá lett az épületen, sőt a nagy terület összes melléképületei is lángban állottak. Ilyen nagy tűz még nem volt Győrött. Eltarthat esetleg egy hétig is. Meg kell vallanunk, hogy a nagy tűzvész óriási riadalmat okozott a tűzörségen. Mindjárt az első pillanatban láttuk, hogy elégtelen a rendelkezésünkre álló erő. Nagy segítségünkre szolgált, hogy egész Győr

városa talpon volt az egész napon és segített a mentés munkájában.

Alig, hogy a tűzoltóság megjelent a helyszínen, futólépésben jelent meg a tűznél Győr város rendőrségének egész készenléte Békés Mihály ügyeletes vezetése mellett. Angyal Armand rendőrfőkapitány A Hír tudósítójának a következőket mondotta a tűzvész lokalizálásának munkájáról:

— A Back Herman-féle hengermalom négyemeletes, nagy területen épült és állandóan 200—250 embernek ad munkát. A rendőrség futólépésben vonult ki a tűz színhelyére, mert sürgős segítséget kértek. Három mentőkocsi szakadatlanul dolgozik, a város összes orvosai részint a kórházban, részint a Hosszú utcában foglalatostokodnak, hogy akit lehet még, megmentenek az életnek. Délig három halottja volt a tűzvésznek. Este hat óráig nyolc. Nem tudni nem lesz-e a tűznek még több áldozata. A rendőrség mindent megtett, amit létszámával megtehetett.

Kivonult a tűz színhelyére a Magyar Vaggon és Gépgyárak hetven tagu tűzoltósága. A rendőrségen kívül a rendet a tűzveszedelem színhelyén egy század huszárság és egy század gyalogság tartja fenn.

Az oltás munkája

Halálugrás a negyedik emeletről

Győr városának határában, a Nádor-városban, a Hosszú-utcában áll a Back Herman-féle gőzmalom. Körülbelül tíz holdnyi területen. Mikor a tűz híre elterjedt a városban, mikor riasztó lármájukkal a tűzoltók, katonák, rendőrök kivonultak, a város minden részéből tódulnak az emberek a malom felé.

Amikor a tűz kitört, negyed tizenkettőkor rettenetes jelenetek kezdődtek. Azok, akik az égő malom földszintjén voltak, hamarosan kiugráltak az ablakon az utcára és elfutottak. Még mielőtt az oltás munkája megkezdődött volna, már történt egy haláleset: Virág főmolnár kiugrott az első emeleti ablakból egyenesen egy lobogó lángkötetbe és azonnal szörnyethalt. Ő a tűz első halottja.

Késsel féltizenkettő előtt megkezdődött az oltás. Olyan volt ekkor a malom, mint egy végtelenül hatalmas tűzoszlop, amely körül volt véve tűzoltókkal, mentőkkel, katonákkal. Olyanok voltak az első jelenetek, mint amilyenek a párisi áruház tűznél folytak le. Első volt az, hogy a negyedik emeleten megnyitott két ablak. Huszonöt-harminc kétségbeesett munkás állott az ablakban. Valamennyien segítségért kiáltottak. Néhány rövid, borzalmasan izgató perc következett. A tűzoltók kifeszítették a ponyvákat. Huszonöt-harminc munkás gyors egymásutánban ugrott le a ponyvába. Huszan érték el a ponyvát. A többek közül öt azonnal meghalt. Többen sulyosan megsebesültek.

Javában folyt a mentés munkája, amikor egy félig elégett malommunkás a negyedik emeletről rázuhant Horváth András titkosrendőrré. A detektív rögtön szörnyet halt. A munkás is.

Délelőtt féltizenkettőkor kezdődött az oltás és folyik egész napon át változatlanul. Sok a halott és sok a sebesült.

Halottak, sebesültek

Ostrom a kórház ellen

Tizenkétóra óta folytonosan szállították a kórházba a halottakat és a sebesülteket. Az összes orvosok a sebesültek ápolásával vannak el-

foglalva. Leirhatatlan nagy a pánik az egész környéken. A győri Szentháromság-kórház előtt rengeteg néptömeg áll és várakozik. Jajveszékli emberek és asszonyok állják körül a mentőkoscsikat, amelyek a sebesülteket és halottakat szállítják. Senki sem tudja nem pusztult-e el egyik hozzátartozója a tűzben.

Az első áldozat, akit agnoszkáltak, Virág főmolnár volt. Amikor a felesége megpillantotta férje porrá szenedett holttestét, *örjögés tört ki rajta*. Előbb jajveszékelt, sirt, elájult, majd rövid idő múlva kacagni kezdett és semmit sem tudott a történetekről. Beszállították a kórház megfigyelő osztályába.

Gyors egymásutánban hordták ezután a kórházba a halottakat és a sebesülteket.

A feldühödött, kétségbeesett tömeg, mely végre meg akarta tudni, hogy kik élnek és kik haltak meg, két óra után ostromot intézett a kórház ellen. A rendőrség alig bírt velük, nekimentek a lovaslendőröknek, akik kardot rántottak. A kórház termeiben egyetlen szabad ágy se volt s az érkező sebesülteket a folyosókon és az udvaron helyezték el. Lázasan munkát folyik. A kórház előtt egyre-másra állnak meg a mentőkoscsik. Szekéren és hintón is hozzák a sebesülteket, mert a magánosok is följárnították szolgálataikat a közös veszedelemben. Benn a kórházban *nyolc-tíz orvos sűrű-forog* Petz Lajos kórházi főorvos minden lehetőt elkövet arra nézve, hogy a sebesültek sürgős orvosi segélyben részesülhessenek. Mellette a következő orvosok fáradoztak: Weisz Sámuel, Leszlauer Lipót, Singer Sándor, Balázs és a kórház több alorvosa.

Négy órakor délután hét halotról tudnak és sok sebesültről. Arról is beszéltek a városban, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. Ezek a hírek ellenőrizhetetlenek és nem bizonyultak valóknak.

A HIR kiküldött tudósítója a tűzvész színhelyén

Délután öt órakor A Hír egyik munkatársa Győrbe utazott. Este nyolc órakor érkezett Győrbe, a rettenetes tűznek színhelyére.

Pánik Győrött

(A HIR kiküldött tudósítójának telefonjelentése.)

Győr, szeptember 9.

Olyan Győr városa, mintha ostromállapotban volna. Délután öt óra óta zuhog az eső. Mindamellet nagy a tömeg az utcákon állandóan. Rettenetes a zürzavar, a fejtelenség az egész városban. Teljes a kavargás, a pánik. Este nyolc órakor feltűnően sokan járnak az utcákon, feltűnően nagy a forgalom. Az utcákon minduntalan katonák, rendőrök, tüzoltók vonulnak végig.

Nagy tömeg áll a Szentháromság-kórház előtt. Jajveszékli, asszonyok, emberek, kisgyermek. Valamennyien a hozzátartozójukat keresik. A kórházba nem bocsátanak be senkit sem.

Kivül a város nagyobb forgalmu részén, a Nádor-városban, a Hosszu-utcán áll a Back-malom. Olyan messziről a nagy malomépület, mint egy hatalmas, bágyadtan égő szén-tömeg. Minden oldalról öntözik a romokat, amelyek még este nyolc órakor is égnék. Tíz hold területen áll a malom. Nincsen kerítése. Huszárok, lovaslendőrök vontak kordont a malom épülete körül.

Hogyan keletkezett a tűz?

Beszélgetés a malom igazgatójával

(A HIR kiküldött tudósítójának telefonjelentése.)

Borzalmasan szép látvány volt a tűz. Szép még az est sötétjében is, amikor már az átkorhadtt, megsikkadt, megszenesedett gerendákat, falakat öntözi a tüzoltók fecskendője, meg a zápor, amely nagyszerűen jött az oltás segítségére.

A Hír kiküldött tudósítója beszélgetést folytatott Weisz Hugóval, a malom igazgató-helyettesével, aki ott volt a tűz keletkezésénél és ott volt addig, amíg a veszedelem tetőpontjára hággott.

— Tizenegy órakor jelezték a tüzet. A malomban vették észre először. Ennek

tüzőrsége azonnal neki fogott az oltáshoz. Mindenekelőtt *átmentem az irodámból a malom azon részébe, ahol a munkások voltak. Féltem, hogy elvesztik a lélekjelvényüket. A koptató — itt támadt a tűz — vasajtáját elzárattam. Két-két munkást állítottam melléje minimaxal és fecskendővel. Sorra jártam így az emeleteket. Mindenhol megtettem ezeket az óvintézkedéseket. Mikor a negyedik emeletre értem, hallottam, amint alulról kiáltottak: „Haggya el mindenki a malmot!” Erre visszamentem. A nagy füsttől elájultam. Itthon, a lakásomon, az ágyban ébredtem fel.*

A tűz tehát a koptatóban keletkezett. A gyári tűzőrség, amely a tüzet elsőnek észrevette rögtön nekifogott az oltáshoz. A koptatóból a tűz áttért az egész épületre. Azonnal értesítették a tüzről a polgármestert, aki a városi tanácsulását, a melyen elnökölt nyomban felfüggesztette. Fél-tizenkettőkor kezdődött az oltás. Minden erőfeszítés hiábavaló volt. A tűz fészke a tisztítóban felhalmozott gabonátömeg volt. Amikor a tüzoltók megérkeztek a tisztítóhelyiséget már megközelíteni sem tudták, mert akkor már a háromemeletes épület minden ablakán lángok csaptak ki. A munkások a veszedelem láttára segítségért kiáltottak, mert észrevették, hogy a vészlőre fel vezető utat a tűz már elzárta. Lenn a tüzoltók és a katonaság, valamint az egybegyűlt óriási néptömeg rémülten látta a jelenetet. A tüzoltók mentőponyvát terítették ki. Mentőzsák egyáltalában nem volt, a tolólétrát pedig nem lehetett a telepre bevinni. A fentlétők időközben egy kötelet kerítettek, amelyet fent megerősítettek, alól pedig néhány ember kifeszített. A munkások egyike már lefelé mászott a kötélben, de amikor a második emelet magasságában volt, a kötél elszakadt és a szerencsétlen ember lezuhant. Az épület keleti oldalán kifeszített mentőponyvába leugrott egy ember, közvetlenül utána még többen. A mentőponyva átszakadt és a leugrott munkások összezúzták magukat. Az épület északi részén szintén mentőponyvát feszítettek ki, még pedig olyan helyen, ahol vasgerendák feküdtek. A ponyvát hozzá nem értő emberek tartották. Az emberek a szédületes magasságból oly gyorsan ugrottak le egymás után, hogy be sem várták, amíg a lentlevő a ponyvából kimászik, így történt, hogy az egyik leugró munkás egy előtte leugrott munkástársának fejét eszmájával hasította szét. Egyre-másra szállították a halottakat és a sebesülteket.

Kilenc halott, sok sebesült

A Szentháromság-kórházban

(A HIR kiküldött tudósítójának telefonjelentése.)

Estefelé hivatalosan megállapították, hogy a tűzvesznek kilenc halottja és sok életveszélyes sebesültje van.

A halottak a következők:

1. Téglás István,
2. Kiss István,
3. Oberhofer József,
4. Somogyi János a malom alkalmazottai.
5. Ormenthal Oszkár tüzoltó,
6. Orbán András titkos rendőr,
7. Illés József,
8. Török Antal munkások,
9. Virág Ferenc főmolnár.

A halottak a Szentháromság-kórház hullatermében vannak.

Sok a sebesült is. A kórház egyik vezető orvosa A Hír kiküldött tudósítójának a következőket mondotta:

— Sok a súlyosan sebesült is. Kohn Miksának belső vérzése van. Állapota *feltétlenül életveszélyes*. Hasonlóképpen *életveszélyes* az állapota Baskó Miklós-nak és Illés Lászlónak. Súlyosan sebesültek: Kovács János és Bede Ferenc munkások és Hustenfeld Károly ház-

mester. Virág főmolnár felesége megőrült. Ezeken kívül harminc-negyven könnyebben sebesülteket ápolnak a kórházban.

Városszerte nagy a részvét a halottak és sebesültek családja iránt. Lippay főispán kezdesére már gyűjtést is indítottak az érdeklőkben. A gyűjtés váratlan nagy eredményre járt.

Három millió korona a kár Ujraépül-e a malom?

(A HIR kiküldött tudósítójának telefonjelentése.)

Az elpusztult malom Back Herman tulajdona. A Back családnak több malma van az országban. Szegeden a Back Bernát féle, Nyitrán a Back Ernő féle. A győri malmot Back Herman unokaöccse bigóvári Back Richárd igazgatja. A malom körülbelül hatvanéves. Apró részletekben successive épült fel. Volt *kétszázötven munkása és harminc tisztviselője*. A kár — az épület felszerelésével és a benne felhalmozott anyagokkal, gabonával együtt — *hozzávetőleg három millió korona*.

A Hír kiküldött tudósítója megkérdezte a malom egyik igazgatóját, König Mihályt, hogy ujjaépül-e a malom:

— Ebben a pillanatban nem tudok erre a kérdésre határozott választ adni. Olyan nagy a kár, hogy az ujjaépítés nem érdemes. Enyhít a bajokon az, hogy a malom biztosítva volt.

A malom vezérigazgatója, bégovári Back Richárd délután öt órakor érkezett Győrbe; állandóan a tűznél tartózkodik.

Vizsgálat

Gyújtogatás vagy véletlen szerencsétlenség?

(A HIR kiküldött tudósítójának telefonjelentése.)

Nagy apparátussal indult meg a vizsgálat annak kiderítésére, hogy mi okozta a borzalmas tűzveszedelmet. Többféle verzió van forgalomban. Elterjedt az a hír is, hogy *gyújtogatás történt* még pedig bosszúból. Ennek a verzióknak az az alapja, hogy a Back-malom munkásai két héttel ezelőtt sztrájkba állottak. Azért volt ez a sztrájk, mert mikor Backék a malmot ujjaépítették és új gépekkel látták el, *tizenkét munkást* mint olyanokat, akik az új gépek folytán feleslegessé lettek, *el akartak bocsátani*. Ezért léptek sztrájkba a munkások. *Hatvanan még ma is sztrájkolnak*.

A hatóság részéről Angyal Armand rendőrkapitány és Fischer Nándor királyi ügyész vezetik a vizsgálatot. Ma délután az ügyész kihallgatta a malommunkásokat és a malom összes alkalmazottait, akik a tűz kitérésénél jelen voltak. Holnap délelőtt lesz az első hatósági tűzvizsgálat. A vizsgálat eddigi eredményét titokban tartják.

Éjfélkor

még mindig ég a malom

Keresik a halottakat

Győr, szeptember 9.

Győr városában éjfélkor még mindig nagy tömeg jár az utcákon még mindig szokatlanul nagy az élénkség. Nagy csoportok tartózkodnak a malom utcájában, nagy tömeg áll a kórház előtt.

Éjfél után a malom még mindig ég. Állandóan ott tartózkodik a tüzoltóság, katonaság és a rendőrség.

Kilenc halottja és negyvennél több sebesültje van eddig a rettenetes tűzvesznek. Keresnek még halottakat a romok között. Megnehezíti a kutatást az, hogy a romok még mindig tüzesek és hogy *eltűnt a munkások listája, amelyen a névsoruk van*. Csak akkor állapíthatják meg pontosan a halottak számát, ha ezt a listát megtalálják. Minden valószínűség szerint még több halott van.

A HIR

Egy tizenhatéves anya égő kályhába dobta gyermekét

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Debrecen, szeptember 9.

Debrecen közelében, Kabán megdőbentő, csuf bünt követett el egy fiatal tizenhatéves leány: Erdélyi Lidia. Jómódu családból való volt. Tizenöt éves korában ismerkedett meg egy legény-nyel. Tegnap született meg a gyermeke. Senki sem volt a lakásban csak egy kis paraszt-fiu, Kovács Péter járkált az udvaron. Véletlenül benézett az ablakon, ahol Erdélyi Lidia beteg fe-küdt ujszülött gyermekével. Láttá, amint a beteg leány odavánszorgott a kályhához és a lobogó lán-gokba dobta ujszülött gyermekét. Kovács Péter, amit látott elmondotta tüstént az anyjának, aki megtette a feljelentést Erdélyi Lidia ellen a ka-bai csendőrségnél. A kabai csendőrök egyik jár-őre rögtön elment a helyszínére és megindította a vizsgálatot. Legelőször is a kályhát vizsgálta meg, ahol megtalálta a csecsemő megszenesedett hulláját. A debreceni ügyészség utasítására ma Erdélyi Lidia-t letartóztatták. Kiterjesztették a vizsgálatot arra nézve is, hogy a gyermek élve született-e, vagy pedig, hogy nem bűnös mani-pulációval szabadult-e meg Erdélyi Lidia a gyer-mektől. A vizsgálatot Hoffmann József debreceni vizsgálóbíró vezeti.

ÖNGYILKOSSÁG egy leány miatt

— A HIR tudósítójának jelentése. —

Szentes, szeptember 9.

Ma délelőtt kilenc órákor öngyilkossá lett Szentesen Hufnágel János, a szentesi takarékpénztár másodkönyvelője. Elment a hivatalába, mikor még senki sem volt benn, lekasztotta a szőgről az igazgatója vadászfegyverét és azzal a szájába lött. Rögtön meghalt. Hufnágel János öngyilkosságának oka: reménytelen szerelem. Szerelmes volt Tóth Károly ármentesítő tár-sulati hivatalnok tizennyolc éves leányába, Tóth Mariskába. Hufnágel már meg is kérte a leányt. A leány szülei már bele is egyeztek a házasságba, Hufnágel János szülei azonban nem akartak beleegyezni abba, hogy Hufnágel János a leányt nőül vegye. Ezért lett öngyilkos a huszonhatéves Hufnágel János. Mindössze egy kis levelet ha-gyott hátra, amelyiket egyik barátjához címezte. Ennyi volt csak a levélben: „Öngyilkos lettem egy leány miatt...”

185,000 korona vagy halál!

— A HIR tudósítójának telefonjelentése. —

Nagyvárad, szeptember 9.

A Hír vasárnapi számában már jelentette, hogy Sándor József tekintélyes bihardíószegi földbirtokos szombaton délben öngyilkossá lett. Sándor József a Biharban oly sokat emlegetett Berger-féle csöndnek egyik ártatlan áldozata. Berger Ignác és fia bihardíószegi cégnek bukásában az öngyilkossá lett földbirtokos nagy ösz-szeg erejéig volt érdekelt. Jó barátja, bizalmasa volt Berger Miksának, aki ezt a nagy bukást bü-nös üzelmeivel előidézte, számtalan embert tönkre tett s aztán Amerikába szökött. Sándor József egyre-másra írta alá Berger Miksának a váltókat. Lassankint mintegy 185.000 korona erejéig volt érdekelt a szerencsétlen ember a Berger-cégnél, amikor váratlanul bekövetkezett a nagy bukás. A nem várt katasztrófa rettenetesen két-ségbeejtette Sándor Józsefet. Kiderült az is, hogy az általa zeirált váltókon kívül Berger Miksa még egy sereg váltót hamisított legjobb barátja nevére, aki ezzel teljesen a vagyoni tönk szélére

került. Sándor József buskomor lett és életunt. A hitelezők megrohanták, jöttek az árverések sűrű egymásutánban. A nagy vagyoni bukás egészen elkésérette. Szombaton délelőtt kiment a szőlőjébe és itten vadászfegyverével agyonlöt-te magát. Szájába lött: a golyó szétrocsolta a sze-rencsétlen ember fejét.

Budapest, szeptember 9.

☞ **A Szilágyi-ünnep.** Tegnap folyt le a bácsmezei Telepes községben, amelyet most Szilágyi-nak neveztek el, a nagyszabású, erős magyar államférfi emlékének szentelt ünnep. Mi-niszterek, képviselők és lokális előkelőségek je-lenlétében leplezték le Szilágyi Dezső szobrát, Telcs Ede alkotását. A kabinet és a Ház meg-adott a halott oroszlánnak minden tőle telhető tisztességet és hódolatot.

☞ **A rendőrség szélhámosa.** Gyulay Gusztáv huszonötéves magánhivatalnok rendőrtisztviselőnek adta ki magát s mint ilyen beiratkozott a Rákóczi-asztaltársaságba, amely a Dob-utca 42. szám alatt levő korszámban tartja összejöveteleit. Most aztán Bognár János iskola-szolgá főljelentette Gyulayt, hogy szélhámoskodik. Bognárnak valami eselődügyben dolga akadt a VII. kerületi kapitányságon s fölvilágosítást kért Gyulaytól, aki magához kérte a kapitányságra. Ott megtudta Bognár, hogy a fiatalember nem rendőrtiszt. Panaszt tett, amire Gyulayt ma öt-ven korona pénzbüntetésre ítélték.

☞ **Cyclop bukása.** A lánctördelő, dühös medve, a büszke Cyclop ma végérvé-nyesen megbukott a cirkusz porondján, a honnan abcug-kiáltások, füttyszó és pisse-gések közt tűnt el egy hátsó kijárton és most talán már utazik haza, Varsó felé. Ma volt a döntőmérkőzés Czája József és Cyclop között; már kétszer birkóztak, de mindig eldöntetlenül. Czája ugyanis ki-hivta a lánctördelőt, aki hosszas habozás után állott ki a placra. A birkózás igen he-vesen kezdődött. Cyclop támadt, Cyc-lop bánta. A harmadik negyedóra ki-fá-rt a lengyel, lihegett, morgott a magyar vasmarkai alatt; a negyvenedik percben, Cyclop egyszerre nagyot bödült, aztán elterült és sántikálva tá-molygott az öltözőjébe. A közönség az első pillanatban nem tudta, mi történt, de mikor látta, hogy a fizetett birkózó az első becsületes mérkőzés elől, amikor már majdnem legyőzték, meg-futamodik, éktelen ordításban tört ki:

— Svindlerok! Vissza a pénz! Pfuj Cyclop! Eljen Czája!

Ilyen kiáltásoktól visszhangzott a cir-kusz. Később előkerült Cyclop és sántikálva mutogatta, hogy a lábán véralá-futás van. Kiderült, hogy a ravasz len-gyelnek ez már egy éve megvan, sőt egy év múlva is meglesz. A közönség otthagya a cirkuszt; az utolsó számot csak néhány em-ber nézte végig. Cyclop megbukott! Lehet azonban, hogy ez csak egy újabb trükk és holnap újra döntőmérkőzés lesz. A birkó-zásoknál sohasem lehet tudni!

☞ **Gyilkosság az Egressy-uton.** Az Eg-ressy-ut 13. számú bérkaszánya udvarán több asszony összeveszett s aztán a férfiak is beleavatkoztak úgy, hogy az összes lakók valóságos csatát vívtak, két pártra szakadván. Varga László kocsis felesége sodrófával fejbevágtá Vas János napszámos nejét, aki holtan esett össze. A sze-rencsétlen nő szívbajos volt s a váratlan táma-dás szívzélhűdést okozott. Vasnét a morgue-ba vitték és Vargané ellen megindították az eljárást.

☞ **A revolveres kibó.** A kártyakodex vi-dám paragrafusai helyett a büntetőkodez szigorú szakaszait fogják alkalmazni Kovács Sándor la-katoségére. Ez a fiatalember ugyanis a Gólya-utca 38. szám alatt levő vendéglőben egy kártya-asztalnál lelőtte Micsek Péter gyárimunkást csak azért, mivel Micsek nem engedte meg neki a ki-bicelését. Kovács a gyilkos merénylet után meg-szökött. Ma kinyomozták és lecsukták.

☞ **Rejtelmes öngyilkos.** Ma éjjel tizenkét-órakor egy uriember a Lánchid mellett levő rako-dópartról beleugrott a Dunába. A járőrök figyel-meztettek rá egy redőrt, aki csónakba szállt, de az életuntat hasztalanul kereste, mert az nyom-talanul eltűnt a vízben.

Katonai panamák Tömeges csalás és zsarolás Vizsgálat mindenfelé

Nagyszabású, évek óta folyó visszaélésekre jöttek rá a székesfőváros katonai ügyosztályában. A visszaéléseket nem az ügyosztályban, sőt ép-pen annak ellenére és kijátszásával követték el furfangos gonosztevők.

A Hír egyik munkatársa kétféle büntettről szerzett hiteles módon tudomást. 1. Élelmes ügy-nökök összeszűrték a levél katonai alkalmazot-takkal és tucatszámra végezték a kiszabadító manővereket. 2. A katonai szolgálatra alkalmas fiatalembereket nagy összegek erejéig becsapták és kiszarolták olyan ürügygel, hogy ők minden szabályellenes dolgot is elintéznek a honvédelmi minisztériumban és a fővárosi hivatalokban.

Budapesten gombamódra elszaporodtak a „katonai irodák”, amelyek — hogy-hogy nem — iparigazolványokat kaptak és ennek a segítségé-vel bemerészkedtek az összes illetékes hivatalokba.

Akit három esztendőre, vagy egyéves önkén-tesnek, esetleg nyolc hétre póttartalálkosnak, vé-gül akit fegyvergyakorlatra behívtak, annak a pontos címét nyomban megtudták és körülbelül ilyen tartalmu levelet küldtek valamennyinek:

— Ön behivatott katonai szolgálatra. Saját érdekében kérjük, jelentkezzen ná-lunk behívójegyével, illetve katonakönyvé-vel. Irodánk kitünő összeköttetéseinél fogva gyorsan el fogja intézni ügyét, ked-vező módon.

A jelentkezőtől aztán sokféle címen kisebb-nagyobb összegeket szedtek föl. Ha simán elin-tézhették a dolgát, mert apró kedvezményről volt szó, akkor is úgy tüntették föl a dolgot, mintha fáradságos munkát végeztek volna. Ha pedig meghiusult a közbenjárás, arra hivatkoztak, hogy az előkelő katonatisztet vagy ezredorvost, — aki a panamát végzi — hirtelen elhelyezték más-hová s ők nem tehetnek a kudarcról.

Számos nagyragu tisztet és hivatalnokot rossz hirbe hoztak ilyen módon. Áldozataik száma pedig ezrekre megy. Nagyon sokan megkeserül-ték, hogy az ilyen irodákhoz fordultak, mert szio-ru büntetés vár rájuk. Akárhányuk be sem vonult, mert az irodában biztatták, hogy nyu-godt lehet, a parancsnak nem kell eleget tennie, az ügyét könnyen elintézik.

Egy fővárosi kereskedőt, akinek katoná-ügyét játszva nyelbe üthették, három esztendőn át zsarolták. Egy jőzsefvárosi asztalosmester, aki vakon bízott bennük, két évi börtönt kapott, mint katonaszökevény.

A katonai ügyosztály hivatalnokai megsokal-ták a galád üzemeket, amelyek részben az ő ro-vásukra folytak és az ő kezdésükre indult meg a széleskörű vizsgálat.

Ennek az első következése az lett, hogy a honvédelmi minisztérium átirt a belügyminisz-tériumhoz, mint legfőbb rendőrhatalósághoz, ez pedig a megejtett nyomozás alapján a kereske-delmi minisztériummal, mint legfőbb iparható-sággal együtt könyörtelen hajszát indított a ka-tonai irodák ellen.

Kemény és Társa irodáját, amely a Váci-körút 19. (Lázár-utca 2.) szám alatt van, ma dél-előtt hatóságilag becsukták s az iparendélytől örökre megfosztották. Erre az irodára számtalan visszaélést bizonyítottak rá.

A többi szélhámós irodák, amelyek gomba-módra elszaporodtak, folytatják a vizsgálatot s a legközelebbi napokban — mint A Hír jó hely-ről értesül — valamennyit be fogják csukni.

A honvédelmi miniszter ma leiratot intézett a fővároshoz és a rendőrséghez. A fővárost kéri a szélhámósok megrendszabályozására s megfe-lelő reformok alkotására. A rendőrségnek az a

földadata, hogy az affér büntető részét magára vállalja. *Markovics* Imre rendőrtanácsos, a közgazgatási ügyosztály vezetője már intézkedett, hogy *detektívek szállják meg* a Központi Városháza környékét. A katonai irodák ugyanis egész sereg ügynököt küldenek oda, akik csábító tartalmu cédulákat osztogatnak s a megszorult feleket elfogossák, hogy aztán büntényükre vezessék őket. A detektívek figyelemmel kísérik a katonai irodák környékét is.

Nagy reformok készülnek a katonai ügyosztályban is. Azt akarják, hogy ezentúl a kedvezményt kérőknek még folyamodványt se kelljen beadniok, hanem élőszoval érintkezessenek az ügyosztály vezetőségével és ez protekció nélkül megadjon minden kedvezményt, amely egyáltalán a törvény értelmében nyújtható. Ki akarják pusztítani a zugirászokat, akik bénítják az ügyvédi gyakorlatot s főképp azok a révén zsarolják ki az áldozatokat, hogy a hatóság embereit „meg kell vesztegetni.” A régi rendszer teljesen el fog tűnni. Akinek a katonai ügyosztályban dolga akad, máris tapasztalhatja, hogy a z összes feleket udvariasan fogadják s pontosan utbaigazítják a sok járatlan embert — a nélkül, hogy ez pénzébe kerülne.

Az ügynökök s a velük esetleg összejátszó alkalmazottak ellen szigorú vizsgálatot indítanak és legközelebb letartóztatások várhatók. Sok ezer tapasztalatlan embernek az érdeke követeli, hogy rendet csináljanak ezen a téren.

A LÓBÖRZÉRŐL

**Nagy botrány
az alagi versenypályán**

Mikor a bíró téved

Malmaison vagy Kártyás?

Páratlanul áll a turfskandalumok történetében az a nagy család, amely ma játszódtott le az alagi versenypályán. Gróf *Szapáry* Pál versenybíró az ötödik futamban a szemmel láthatóan *másodiknak* beérkezett *Kártyást* jelölte győztesnek és az ő számát huzatta fel a jelzőtáblára. A közönség, mely jól látta és láthatta, hogy gróf *Pejacsevic*h Malmaisonja győzött egy nyakhosszal, a lehetetlen ítélet publikálása után *megrohanta a bírói páholyt* és valósággal ostromot intézett a páholy ellen.

— Gyalázat!

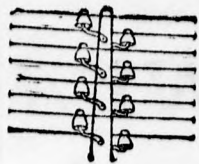
— Gázság! Csalás!

Ilyen és ehhez hasonló kitételek hangzottak el és az *elkeseredett fogadók ordítva és fenyegetve követelték az ítélet megváltoztatását*. Száz meg száz ököl és bot emelkedett a bíró ellen, aki halálsápadtan állott a páholyban és hebegve magyarázta, hogy *Kártyás* a győztes. Közben a forintos hely közönsége is óriási skandalumot csinált és attól lehetett tartani, hogy áttörik a palánkot, de a *csendőrök szuronyt szegezve állottak ellen a nép ostromának*. Fütty, átok és szidalmazás hallatszott át és a helyzet mind veszedelmesebbé vált.

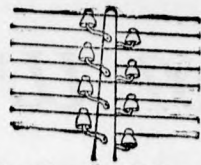
Az igazságtalan ítélet által felizgatott tömeg mind fenyegetőbb magatartást tanusított. Botokkal ütötték a bírói páholyt és már-már úgy látszott, hogy véres verekedés készül, amikor megjelent a tömeg között *Magyar* László lovaregyleti titkár és báró *Harkányi* Andor és azzal igyekeztek csillapítani a publikumot, hogy fel fogják világoztatni a bírót tévedéséről.

Kihallgatták a két küzdő ló lovasát: *Klimschát* és *Kisziváthot*. Az előbbi lovagolta Malmaisont az utóbbi *Kártyást*. Mind a két lovas azt vallotta, hogy ő nyerte meg a versenyt. Nehány igazgatósági tag azonban a leghatározottabban kijelentette, hogy Malmaison nyerte meg a versenyt, mire azután a bíró megváltoztatta ítéletét és a *Pejacsevic*h lovat jelölte meg győztesként.

Ezzel a botrányos jelenetnek vége szakadt. A többi futamok igen izgatott hangulatban folytak le.

TÁVIRAT TELEFON

Bizalom egy főispánnak A szatmári zenebona

Szatmár, szeptember 9.

Szatmár város törvényhatósági bizottsága ma délután *Falussy* Árpád főispán elnöklete mellett közgyűlést tartott. *Csomány* Imre bizottsági tag ismertette az avas-felsőfalui erdők kihasználása iránt való bérbeadásnak előzetes szakbizottsági tárgyalásait, melyeket a főispán sikerrel vezetett. A szónok felháborodással utasította vissza a *Falussy* főispán ellen megjelent hírlapi gyanúsításokat és indítványozta, hogy a közgyűlés fejezze ki helyeslését a főispánnak ez ügyben követett eljárása felett és köszönetet nyilvánítsa ismételve meg. A közgyűlés az indítványt elfogadta.

Rablás a vonaton

Szeged, szeptember 9.

Szelucics József bavanistyei sertéskereskedőtől, aki Kőbányáról utazott Szegedre, 14.000 koronát elraboltak, míg aludt a kupében. Két román utazott vele, valószínű, hogy ezek a tettesek.

Pincérsztrájk Szegeden

Szeged, szeptember 9.

Mintegy kétszáz pincér, a városnak csaknem valamennyi felszolgáló-pincére *sztrájkba* lépett. Holnap a főpincérek is sztrájkolni fognak. A főkapitány *felfüggesztette* a pincérek szakszervezetét. Sok helyiségben már nők szolgálnak ki.

Montignoso grófnő harmadik tavasza

Ujra férjhez megy egy énekeshez

London, szeptember 9.

Holnap érkezik ide Montignoso grófnő, a volt szász királyné, aki Giron nyelvmesterrel szökött világgá, még pedig *nem egyedül*. Vele utazik *Torelli* firenzei olasz énekes, akivel rögtön megérkezése után *oltár elé lép*, hogy örök szerelmet esküdjön neki. Ez már tudvalévőleg, harmadszor történik. Harmadszor esküszik a volt királyné egy férfinak.

Ez a harmadik virágása a grófnőnek azonban a legszenvedélyesebb, legtüzesebb, mind a három szerelme körül. Amikor a válópör izgalmai lezajlottak, Montignoso grófnő, egyedül, *nyelvmester nélkül*, a kis leányával visszavonult *Firenzebe*. Itt a világ előtt *új botrány* játszódtott le. A király megbízottai megjelentek és *elvették tőle a gyermeket*. Ezt tették pedig azért, mert a grófnő élete semmivel sem volt tisztább és erkölcsösebb, mint a királynéé volt. Előbb egy olasz gróf volt a grófnő büne, ezután következett *Torelli*, az énekes, aki ma *huszonhatéves*, míg a grófnő *tizenegy esztendővel* idősebb, a harminchetedikben jár. A grófnő azonban, hir szerint még soha egy szerelmében sem volt oly boldog, mint a mostaniban és holnap visszavonhatatlanul, a világ előtt is meg akarja pecsételni, tisztességgé tenni a viszonyt, amely őt az énekeshez fűzi.

Bécs, szeptember 9.

Itteni beavatott körökben *nem adnak hitelt* annak a londoni táviratnak, amely Montignoso grófnő újabb házasságát ujságozza. A grófnő még néhány hét előtt rokonainak és ismerőseinek azt mondta, levélben is megírta, hogy *bizik benne*, nem adja fel a reményt, hogy a *király visszafogadja*. Wölfling Lipótnak júniusban azt írta a grófnő, hogy *naponta üdvözléseket kap Drezdából* és egész Szászországból.

— A király közvetlen környezetéből azt a hírt kaptam — írja tovább — hogy a király *nem felejtett el*, sőt ellenkezőleg szenvedélyesen vonzódik hozzám és remélem, hogy visszahív Drezdába s visszaadja gyermekeinek anyjukat.

Beszélik, hogy a király már régen kibékült volna egykori feleségével, de *Metsch* miniszter ellenzi.

Shaw Bernhard a hegyek közt eltűnt; talán meghalt

London, szeptember 9.

Shaw Bernhard néhány nap óta eltűnt. Turistakirándulásra ment *Walesbe* a hegyek közé és azóta *nem adott magáról hírt*. Környezete attól fél, hogy szerencsétlenség érte.

Shaw Bernhard külön ember. Egyszerűen él, kerüli az embereket és semmit sem csinál úgy, mint a többiek, ami közös vonása a másik nagy irrel, *Wilde* Oszkarral. Ezért könnyen lehetséges, hogy a szokásos óvintézkedések, vezető és felszerelés nélkül ment valami vakmerő turistakirándulásra, szerencsétlenség érte, elpusztult. Ha így van: ez nagy és szomorú esemény. Mindnyájunknak nagy vesztesége. A mai emberiség egyik lelkiismerete veszett így el vele, míg a másik, az elaggott, az eltévelygő, az ősz *Tolsztoj*, tuléli őt. Csodálatos iróniával, éllel, szellemességgel irt és ötletekkel pazarló drámáival ma szinte példátlan a sikere az egész világon. És ami a legérdekesebb: minden szava egy örvénylő, gunyosan vigyorgó *szociális problémát* tár fel. Különböző ujságíró volt, riportter, majd haditudósító; a darabjaival már csak idős korában kezdett sikereket aratni, még pedig először Amerikában.

A Hau-pör második tárgyalása

Lipcese, szeptember 9.

Az országos törvényszék október 12-én fogja tárgyalni a Hau-pörben beadott revíziós kérelmet. A tárgyalás nyilvános lesz.

BÉCSBE!

Bejötték Wekerlét!

**Sőt Zichyt is
Sőt Popovicst is**

Félnek a himlőtől!

A bécsi himlőjárvány — hála istennek — nem csapott át még hozzánk, talán nem is fog, de azért naponkint ezrével ojtatják be magukat az óvatosabb emberek. Sőt a hatóság egyenesen fölhívja Budapest polgárságát, hogy az előjáróságoknál a kerületi tisztviselővel ojtassák be magukat. Persze, díjtalanul történik az ojtás, melyet mindenki siet igénybe venni. Hát még azok, akiket dolguk Bécsbe visz! Azok különösen vigyáznak arra, hogy valahogy új ojtás nélkül ne üljenek vonatra.

A himlőjárvány terjedésétől tartani kell, vagy legalább is okos dolog elővigyázatosnak lenni. Ma például a magyar kormány *magát himlő ellen*. Délelőtt *Kossuth* Ferenc és *Darányi* Ignác hívták orvosukat, este pedig — a minisztertanács után — *Wekerle* Sándor miniszterelnököt, gróf *Zichy* Aladár királyi személye körüli minisztert és *Popovic*s Sándor államtitkárt ojtották be. Érdekes a dologban, hogy az ojtás a miniszterelnök hivatalos szobájában ment végbe, este fél kilenc órakor. *Chyzer* államvasuti orvos végezte az ojtást s mint mondani szokás, az operáció kitűnően sikerült. *Zichy* és *Popovic*s vigan, nagyon jókedvűen távoztak a budavári palotából.

Wekerle ingujjra vetkőzve szobájában maradt, nézte, nézte a bejött karját, mely bizonyára gyöngye lesz Bécsben, ha birokra kerül a sor *Beck* báróval . . .

A WINDSOR ALKONYA

Bezárják a leányboltot Szilágyit is nemsokára

A tanár úr tanulmányuton

A windsori szép éjszakáknak vége. Olvasóinknak ma egy hírrel szolgálhatunk, a melylyel, azt hisszük, mindenki meg lesz elégedve — Szilágyiék kivételével. *A Windsor-kávéház napjai meg vannak számlálva. A Nap* első leleplezésének, *A Hir* állhatatos akciójának az eredménye ez. A VI. kerületi kapitányság belátta, hogy a Windsor-kávéház, elfüggönyözött ablakai mögött, nem egyéb emberhus-ügnökségnél és *feltejtést intézett az előjárósághoz, mint elsőfoku iparhatósághoz*, hogy Moskovitz Izidor Sándortól és csendes társától, Szilágyi Hugótól *vonja meg az iparendélyt*. Kissé késő a buzgóság, mert hiszen végre is az iparhatóság és rendőrség felelős érte, ha notórius lánykereskedőknek kávéházi engedélyt adnak, de elég az hozzá, hogy becsukják azt az odut.

A Napoleontól a Windsorig

Egyáltalán jó lenne, ha a rendőrség körül nézne azok közt a lebujsok közt, amelyek rendszeren akkora helyiséggel, mint egy spájz, csak úgy büszkölnek a forgalmas vonalak kis mellékutcáin. Ezek a lyukak csak arra nyílnak meg, hogy a szerencsétlen lányoktól, akik itt találkoznak, itt mulatnak szívük kitarthatásával, elszedjék a testük romlásával, lelkiük züllésével nehezen keresett pénzt. Ezek a helyek minden sanda bűnnek a tanyái. Az ilyen „kávéházakra“ semmi szükség.

Ilyen kávéház a Windsor, amelyet figyeltünk mi és figyelt most a rendőrség is. De ha ezt be is csukják, hány ugyanilyen oduban folynak, soha nyilvánosságra nem kerülő förtelmek.

A Windsor különben már terhelten született meg. Abban a helyiségben volt azelőtt a hirhedt Napoleon, amelyet a rendőrség tavaly, amikor ott valakit nagy botrány közepette kifosztottak, becsukott. Akkor, a háztulajdonos, Lederer, akinek ezen az épületen kívül még más két háza van Pesten és aki arról híres, hogy az ő házában fagyott meg egy viceházmesteri pár, mert Lederer a lépcsőházban adott nekik lakást tél közepén, rábeszélte Kövessi színészt, hogy nyissa meg a Windsort. Minthogy azonban Kövessi tisztességesen dolgozott, néhány hónap alatt tönkrement; sok pénzt hagyott benne.

Ekkor került Szilágyiék kezébe ez a hirhedt helyiség, míg most a sok vihart látott helyiség végleg bezárul.

Szilágyi bosszúja

A VI. ker. kapitányságon, *Baksa* fogalmazó most nyomoz Szilágyiéknek még egy szép fegyvertette dolgában. *Bodnár* Borbála volt itt az áldozat, aki most két hónapja a Marokkó-kávéházban kaszírón volt. Moskovitz ott szolgált, mint pincér és rábeszélte a lányt, hogy eladhassa, Borbála azonban nem állt kötélnék. Moskovitz tehát Szilágyihoz fordult, aki szokott jól bevált módszert vette elő. Csábitotta a lányt, előzongorázott neki, szépeket mondott, amikor pedig már jól megpuhitotta, eladta Szombathelyre Széklernek. Aztán eladta még egyszer Eszékre, amikor pedig a lány feljött Pestre, elvitte kétszer is Zirlicsnéhez a Szerecsen-utcába, egyszer a Himző-utcába, egyszer pedig a Magyar-utcába. A lány azonban nem hagyta magát, erre Szilágyi bosszúból *felje-*

lentette csavargásért. Meg is büntették. Most betegesen fekszik a kórházban. Érdekes azonban, hogy Boriska még mindig küldözgeti a szerelmes leveleket Szilágyi Hugónak. Nem akar tőle semmit, nem akarja, hogy ölje, hiszen ugysem tudja ő Hugó magas tarifáját megfizetni, csak éppen látni akarja még egyszer.

Egy slusz

A Hir munkatársa beszélt valakivel, aki a következőket mondotta el:

Julius 13-án éjszaka, a Windsor szeparéjában, ahol rendszeren a leányarúsítás folyt, Szilágyi, Glanc és Kohn Sámuelné gyümölcsárúsnő Szilágyiék egyik ügynöke, rábeszéltek egy magas, szőke, szép, tizenhét-tizennyolc éves lányt, hogy hagyja magát eladni. Fehér kékcsikós blúz és kék szoknya volt rajta. A lány szabadkozott, majd mikor Szilágyi ráripakodott, sirva fakadt:

— Ezt nem érdemltem volna magától, Hugó! — mondotta. Végül azonban a tárgyalás azzal végződött, hogy a lány ráállt, hadd adják el.

Ennek a jelenetnek a tanuját a VI. kerületi kapitányság rendelkezésére tartjuk.

A tanár úr

1906 augusztusában eltűnt Pozsonyból a vágbesztercei születésű *Vidakovics* Ilona tizenöt éves felsőbb leányiskolai tanuló. A lányt körözték, kutatták, máig sem sejtí senki, hová lett.

Ez az eltűnt kis leány volt Szilágyi egyik legjobb üzlete. Akkoriban Szilágyi egy társával köruton volt az országban, hogy üzleti összeköttetéseit ápolja és megrendeléseket vegyen föl. Körutjában Pozsonyba ért, ott a sétateren meglátta a kis Ilonát, amint egy padon ült és pótvizgára készült. Hugónak felragyogott a szeme, a társát elküldte, ő maga pedig a lány mellé ült és beszélgetni kezdett vele.

Lányiskolai tanárnak adta ki magát; tíz perc múlva szerelmet vallott, félóra múlva pedig már a lány is fülig szerelmes volt bele. Ez délelőtti történt, a *déli tizenkétórás vonattal* már a tanár ur és új tanítványa utaztak Pest felé.

Itt a Szarvas-szállóban már be volt jelentve, mit hoz Szilágyi. A lányt ott lefektette aludni, maga pedig elment a Csillag-kávéházba, ahol Moskovitz volt pincér. Glanc is már várt ott. Hárman aztán megbeszéltek a lány sorsát. Két hétig Szilágyi passzióját fogja tölteni rajta, aztán *eladják Filippopoliszba*, Bulgáriába.

Ugyis történt. Másnap estére Szilágyi a Szarvasba összehívott egy díszes társaságot. Direkt meghívókat küldött szét a látványosságához. Ivás közben a lány pezsgőjébe *port töltött*, amely elvette az esztét, fölkavarta a vérért. A kis tizenötéves Ilona így, Szilágyi részeg társaságát elhagyta, maga adta oda magát Hugónak.

Két hét múlva azt mondta a tanár ur, hogy tanulmányutra mennek. Magához vette még Glanc tanár urat és hárman együtt Pancsovára utaztak, onnan csónakon Belgrádba, innen pedig Filippopoliszba mentek, ahol *Welkovic* Jászó vásárolta meg a portékát, minden költség megtérítésén kívül, kilencszáz koronáért.

Vidakovics Ilonáról azóta senki sem tud semmit. Elpusztult, elveszett.

Bukik a kormány,
bukik a főispán,
ha ki nem nevez 24 darabontot

— Mivel rémitgették Szatmármegyét? —

Tisztelt Szerkesztő ur!

A Szatmármegye című Nagykárolyban megjelenő lap e hónap 8-iki számában piszkos támadást intéz ellenem. Erre nézve a következő felvilágosítással vagyok kénytelen szolgálni *A Hir*-ben való közlését kérve:

Midőn *Wekerle* kinevezte *Majos* Károlyt, összehívtam a megyei függetlenségi pártot Szatmárra, hogy ott indítványunkat aláírják. Alá is irták 54-en. De megindult *Wekerle* utasítása után a nyomás, fejébe verték a pártnak, *hogy bukik a kormány, bukik a főispán, ha vissza nem vonják az indítványt*.

Felkeresett a főispán ur lakásomon, s kijelentette *Wekerle* nevében, *hogy Majost kénytelen volt kinevezni*, — mert a *kabinetiroda követelte, még pedig 24 Kristóffy* huszár kinevezését. Egyenlitsük ki tehát az ügyet békésen. Erre kijelentettem, hogy ha *Wekerle* elfogadható méntséget hoz fel és a jövőre ígéreket tesz, szent a béke.

Az e hó 5-iki közgyűlésen, miután a *Wekerle* nyilatkozata nem volt kielégítő, fenntartottam a párt által elfogadott eredeti indítványt, a nagy többség a módosított indítvány mellett volt.

Már az állandó választmányi ülésen kvalifikálhatlan módon, igaztalanul utasított rendre a főispán. Közgyűlés után pedig felhívatta *A Nap* tudósítóját és ellenem az alábbi nyilatkozatot tette:

Az egész *Majos*-ügy egy veszett jezsuita, *Szabó* Albert dr., a volt nagykárolyi néppárti képviselőjelölt agyából pattant ki, mert így akar bosszút állni az őt ért vereségért. Mikor még *Károlyi* István gróf haldoklott, *Szabó* dr. már akkor korteskedett a maga érdekében s akkor kezdte lanszírozni, mint sérelmet a *Majos*-affért, amelynek felült *Luby Géza* is. Anynyira, hogy a nagykárolyi választáson nem is működött a függetlenségi jelölt, *Papp* érdekében. Minderről sokat pletykálnak megveszte s a pletykák abban csucosodnak ki, hogy *Luby* szegény ember, *Szabó* dr. pedig vagyonos...

Amilyen alávaló és piszkos e támadás hangja, olyan annak a szerzője is. Fokozza az undort, hogy még nyilatkozatának bátorságával sem bír, visszaszívja azt másnap, amit ma mond, *Roboz* Hugó *A Nap* tudósítójának állításával szemben is.

Erre nézve most nem nyilatkozom, tárgyalás alatt lévén az ügy. A főispáni sajtó tulkapásai ellen azonban tiltakozom. Az az undorító piszkos támadás becsületes ember tollából nem került ki. Célt téveszt, mert a függetlenségi pártnál visszhangra találni nem fog s én magam fogom összehívni a pártot *nyilatkozathozatal végett*. Dönteni fog az. 1875 óta vagyok tagja a függetlenségi pártnak, nem voltam se klerikális-Ugronista, se a Tisza-párt hivatalos főkortese, védeni tehát magamat ilyen emberekkel szemben feleslegesnek tartom.

Szolgáljon ez minden további támadásra feleletül, addig is, míg a sajtóügyi eljárást megindítom.

Budapest, 1907. szeptember 9.

Tisztelettel
Luby Géza
képviselő.

Altábornagy ur Fanta!

Akit a trónörökös protegál

A temesvári garnizonból

Mit tud egy osztrák generális?

Temesvár, szeptember 9.

Az osztrák hadsereg vitéz generálisai mindig híresek voltak arról, hogy békeidőben kinezák és zaklatják azokat a boldogtalánokat, akik alájuk vannak rendelve, háboru esetén pedig fényesen leviszágálnak a tudatlanságból és a bornirtságból. De hogy akkor is, amikor komoly veszedelem nincsen, milyen badarságokat követ el egynémelyikük, annak ékes bizonyosága az alábbi kis fotográfia, amelyet ezuttal a 34. gyaloghadosztály parancsnokáról, *Fanta* Károly altábornagyról vett föl temesvári tudósítónk.

Fanta Károly, aki cseh származású, magyarul mitsem értő katona, egészen fiatalon került a 34. gyaloghadosztály élére, amely a temesvári 7. hadtestparancsnoksághoz tartozik. A divizionárius urnak bizonyára nagy protekciója lehetett, mert — mint e sorokból kiderül, a katonai tudománya révén aligha foglalhatta volna el mostani díszes állását. Beszélük, hogy a generális urnak maga *Ferenc Ferdinánd* trónörökös a protektora, a saját fenséges személyében. A cseh katonatiszteknek *Ferenc Ferdinánd* házassága óta jó dolguk van a hadseregben... *Hohenberg* Zsófia grófnő ragaszkodik a fájához, cseh nemzetéhez és minden alkalommal látható jelét is adja ennek.

A magas protekcióval időnek előtte divizionáriussá lett generális a temesvári garnizonban röviden és jellemzően *dienstführender Feldwebel*-nek, magyarul: szolgálatvezető őrmesternek nevezik. *Fanta* altábornagy ugyanis azzal szórakozik, hogy a tiszték és a legénység egyenruháját vizitálja nyílt utcáson. Számon tartja az excellenciás ur, fényes-e a gombja a bakának, be van-e gombolva a tiszték köpenye és a legjelentektelenebb *Anstand*-ért nyomban rapportra rendeli a katonákat.

Nemrég történt, hogy egy magyar bakát, aki az utcán levelet olvasott és így nem vehette észre a háta mögül előbukkanó divizionárius urat, galléron ragadott és börtönbe vettetett, mert a szerencsétlen közlegény nem szalutált a kegyelmes urnak.

Az ember persze azt hinné, hogy *Fanta* Károly altábornagy, elsőrendű katona, kiváló taktikus, stratég stb. Hát ez a föltevés legalább is téves. Maga az altábornagy ur oszlatta el ezt a hibás véleményt.

Az eset a temesvári gyakorlóterén történt. *Fanta* generális váratlanul odalovagolt és egy gyakorlóteret századhoz nyargalt. A század éppen lövés gyakorlót végzett.

— Milyen távolságra lönek? — kérdezte ő excellenciája, persze németül.

— Négy száz lépésnyire, — felelte merev haptákban a kapitány.

— És milyen irányzék-állítással? — folytatta a divizionárius.

— Ötszázassal, — felelte a kapitány.

— Ön négy száz lépésre ötszáz irányzék-állítással? — förmedt rá a generális.

A kapitány nem mert szólani, a főhadnagy sem, de a század fiatal hadnagya merészen jelentette:

— Excellenz, ich melde gehorsamst, bei unserer Gewehr gibst's keine Aufsatzstellung auf 400 Schritte. (A mi fegyverünkön nincs 400 lépéses irányzék-állítással.)

A generális erre a vakmerőségre kivörösödött arccal szólott a hadnagyra.

— Mutasson egy fegyvert!

A hadnagy megmutatta és természetes, hogy a generális nem talált az irányzék-állítással négy század számjelzést.

Ime tehát, amiért egy közönséges póttartalékost leszamarznak, ha nem tudja, arról az excellenciás urnak sejtelve sem volt. A hadnagy kioktatására nem felelt *Fanta*, hanem megszegyenülten elgaloppozott.

Máskor rákiáltott a gyakorlóterén egy századosra:

— Kapitány ur, az ön százada nem tud semmit. Jelentkezzék brigád-rapporton!

A százados, akit kiváló tisztnek ismertek, jelentkezett a zászlóalj, majd az ezredparancsnoknál. Másnap azonban megint fölűnt a gyakorlóterén *Fanta* generális és ugyanahhoz a századhoz lovagolt. Néhány percig figyelte a gyakorlóteret, aztán így szólt a kapitányhoz:

— Kapitány ur, az ön százada kitűnően van kiképezve. Jelentse ezt a brigád-rapporton!

A százados sietett, hogy az altábornagy véleményének hirtelen megváltozását szolgálati úton jelentse. Csakhogy az ezredparancsnok már teljes díszben a brigádéroszhoz ment. A kapitány parádében utána. Az ezredes azt mondotta, hogy ő most már a legteljesebb zavarban van, ugyanezt mondta a brigádéros is, de parancs — parancs, — a divizionárius elé kell menni.

A divizionárius pedig, miután a szokásos szertartásossággal jelentették neki a rapporton az esetet, így szólt:

— Kérem, uraim, én nem emlékszem semmire.

Igy kedvetlenül el a tisztet és keseríti meg a legénység életét *Fanta* Károly altábornagy ur, a trónörökös pártfogoltja...

Merénylet egy kép ellen

Márk Lajos műtermében

Vitriol vagy terpentín?

Bosszú vagy örület?

Ki a tettes?

Néhány hónappal ezelőtt a párisi Louvreban két éhes munkás darabokra zúzott egy Vénusz-szobrot. Négy napja nem ettek, nem aludtak és a csillogó aranyrámák, a gyönyörű formák közt örült düh szállta meg őket, hogy széttombolják, pozdorjává zúzzák az egész nagyszerű kiállítást. Hasonló esetről, amely részleteiben még érdekesebb, ír a Nap mai esti száma.

Márk Lajosnak, a kitűnő festőművészek egyik legsikerültebb alkotását, egy női portrét tettek tönkre ismeretlen kezek. A művész csütörtökön vette észre, hogy *ToInay* Ákosné portréját, amelyet át akart szállítani a Nemzeti Szalonba, ahol kollektív kiállítást rendez, borzalmas módon legyilkoltak, lúgkövel, vagy terpentinnel lemosták az arcot, a kezét és a dekoltázst. A rendőrség két nap óta nyomozza a képrombolót, de eddig még a nyomára sem akadtak.

Csak hozzáértő tehette!

A Hír munkatársa ma felkereste Márk Lajost műtermében, hogy az érdekes ügyről fölvilágosítást kérjen. Előtérben áll a kép, amelyet tönkretettek, valóban kedves, sikerült alkotás. Egy dekoltált ruhába öltözött karcsú nő, plüsfotelben ül, kissé előrehajol, a karját széttárja, kacag, kivillognak a fogai, a nyaka, a melle... Most: — mintha egy bálból hazatérő szép asszonyt valaki vitriollal leöntene, az arc, a

dekoltázs, a kezek letörülve, összemarva; megdöbbenő látvány.

Márk Lajos a következőket mondta:

— November 5-én kollektív kiállítást rendezek a Nemzeti Szalonban és most, hogy szabadon állnak a termek, meg akartam nézni, hogy hatnak a képek. Csütörtökön délután egy csomót előszedtem *Éliás* nevű szolgálommal; mikor a *ToInay* né portréját leporoltam, megdöbbenve láttam, hogy az arc, a karok és a dekoltázs le van mosva. Mi sem természetesebb, bosszu művet láttam az esetben. Hogy ki követte el ezt a lelketlen gazságot, nem tudom. Annyival is inkább, mert két hónapja a szabadban dolgozom és az atelierben foglalatokodó személyzetten kívül senki sem járt itt. Ezek: a házmesterem, *Pusztovnik*nak hívják s *Éliás* nevű szolgálom. Több mint tíz év óta állok velük összeköttetésben, ők nem követhettek el ilyesmit, nem is gyanusíthatom őket. A képet szakértelemmel tették tönkre. Csak az ugynevezett festék-kuszt mosták le, a legutolsó átfestést, a vászonpreparátum rendben van. Az bizonyos, hogy a bünt nő nem követhette el, csak nagyon hozzáértő ember. Magam se tudtam volna ilyen ügyesen lehozni a festéket. A házmester nem bocsátott fel senkit, *Éliás* sem sejt, kinek állhatott érdekében, ilyen becstelenséget elkövetni. Azt, akire az első pillanatban a gyanu hárult, teljesen ártatlannak tudom.

Márk o t igen lesujtotta kedves képének pusztulása. A rendőrség eddig négy embert hallgatott ki, de ezek vallomásából semmi pozitív adat ki nem derült. A művész nyolc nappal ezelőtt még teljesen rendben találta a képét.

Bosszu?

Az első pillanatban *Molnár* Rózsit, a Magyar Színház volt tagját gyanusították, akit a *Kristály-plakát* révén ismer egész Budapest. A kisasszonyt Márk többször lefestette, de már hónapok óta nem volt a műtermében. *Molnár* Rózsit nemrég többek előtt kijelentette, hogy nem engedi ezt a képét kiállítani és ha a művészt nem tudja lebeszélni, úgy elpusztítja a képet. A Hír munkatársa előtt különben így nyilatkozott:

— Annyi igaz, hogy nem szerettem ezt a képét és sokszor kértem Márk o t, tárlatokon ne szerepeljen vele. De a vásznat nem én rongáltam meg. Egy izgatott kijelentéséből támadt gyanu ellenem, de maga a művész egy percig sem gondolt rá, hogy én, vagy egyáltalában nő követte el a rombolást. Ilyesmire épeszü ember képtelen, csak örült tehette.

Márk mindenben megerősítette *Molnár* Rózsit nyilatkozatát.

ToInay Ákos festőművészt, aki még *Mária-besnyői* nyaralójában lakik, ma délután felkereste A Hír munkatársa, akinek a következőket mondotta az ügyről:

— Tegnap délután tudtam meg a képrombolás történetét. *Ligeti* Miklós szobrász és *Cserna* Rezső festőművész tegnap kerékpáron kirándultak *Besnyőre* és ott meglátogattak engem is. Ők mondták el azután, hogy mi történt azzal a képpel, amelyet Márk Lajos a feleségemről festett. Azt mondják, hogy az állítólagos képromboló és a feleségem között ellenséges viszony áll fenn. Hát ez nevetséges ráfogás. Ellenséges viszonyról annál kevésbé lehet szó, mert hiszen a feleségem nem is ösmeri az illetőt, akire a gyanu esik.

Ez a tényállás. Egy csomó interjú. A rendőrség nyomozásának eredménye. Hogy ki követte el azonban az utálatos bünt, ki öntötte le vitriollal a szép asszony pompásan sikerült portréját, — arra nem ad választ sem a tényállás, sem a nyilatkozatok, sem Boda főkapitány.

MÉGIS IGAZ az eltussolt katonai affér

A Kapitány korbácsa — kiütötte az önkéntes szemét

Megint napvilágra jut *A Hír* útján egy hét lakat alatt őrzött, megfojtott, eltussolt kaszárnya-szenzáció. Egy brutális, véres eset, amelynek a híre pár nappal ezelőtt bizonytalanul, félénken bujkált az ujságokban, amelyet a katonai körök titokban tartottak és szigorúan lecáfoltak. A *Hermannstädter Zeitung* című nagyszabású ujság írta meg először az esetet, amely még a múlt hétfőn történt Szerdahelyen.

Mi történt Szerdahelyen?

Az erdélyi Szerdahely község határában folyt az idén a 82. gyalogezred huszonnyolcnapos hadgyakorlata. Szabó Ödön vadászönkéntes a múlt hétfőn éjjel több társával egy szerdahelyi vendéglőben mulatott s mikor a katonák — kissé ittas fövel — hazamentek, daloltak az utcán. Szembejött velük Klempa Kálmán százados, aki rájuk kiáltott, hogy ne lármázzanak. Lehet, hogy a részeg katonák nem fogadtak rögtön szót, talán vissza is feleltek valamit s a vita folyamán Klempa százados a lovagló korbácsával az arcába vágott Szabó önkéntesnek, akinek az egyik szemét kiütötte a korbácsütés. Az önkéntes erre a szuronyával hasbaszúrta a kapitányt. Az önkéntest a nagyszabású, a kapitányt a gyulafehérvári katonai kórházban ápolják.

Igy mondta el a véres affért a *Hermannstädter Zeitung*.

Halló! Ki referált a Kórházból? Akárki volt — hazudott!

A szenzációs hír megjelenése után *A Hír* szerkesztősége — tegnapelőtt este — telefonon felszólította a nagyszabású helyőrségi kórházat, ahol a sebesült vadászönkéntest ápolják. Egy irodatiszt volt a telefonnál. Kérdezőkódásunkra elmondta, hogy igenis, ott fekszik Szabó önkéntes, akinek, igenis kiütöttek a szemét. A harmadik szavánál azonban, úgy látszik, eszébe jutott, hogy egy ujsággal beszél és neki is kiverik a szemét, ha a kaszárnyaélet eltitkolt rémségeiből elárul valamit. Tehát meggondolta magát és azonnal dadogni kezdett.

— Azaz... halló! — nem tudom biztosan... itt nem tudjuk mi történt... Különben azonnal leküldöm Szabó önkéntest.

Öt perc múlva megint egy gyöngye, siri halló! hallatszott. Öt perc múlva már a telefonnál volt Szabó, a beteg Szabó, a kórágyon fekvő, súlyosan megsebzett ember.

— Halló! Itt Szabó Ödön. Kérem, egy szó sem igaz az egész esetről. Ne tessék megírni.

Milyen esetről? Ját hogy tudja ön, miről van szó, ha semmi sem történt?

Szabó Ödön erre elmondta, hogy a *Hermannstädter Zeitung* egy koholt történetet írt meg, amelyet ő is, a kapitány is megcáfoltak már. Csak annyi igaz az állítólagos afférből, hogy ő neki az erdőben, menetelés közben, egy faág belecsapódott a szemébe. Azért van a kórházban.

— Becsületszavamra, csak ennyi történt, tehát egy sort se tessék a dologról írni. Hiszen ha a kapitánnyal nekem ilyen afférem lett volna, az urak most nem beszélnek velem. Vagy azonnal föbelőttek volna, vagy tízévi börtönre ítélték volna. Nem történt semmi. Különben pedig kérem átadni tiszteletemet a sógoromnak, dr. Székely Vladimir rendőrfogalmazónak, akinek meg is írtam, hogy Pesten cáfolja meg a dolgot.

— Tehát nem történt meg az affér? — kérdeztük.

— Nem. Én mondom, Szabó Ödön.

Ő mondja, Szabó Ödön, hát akkor nem is lehet igaz a dolog. Nem is írta meg *A Hír* és

A telefon, amely hazudik és a levél, amely megvallja az igazat

azokban a lapokban, amelyekben pár sor megjegyezt az afférről, azonnal meg is cáfolták a dolgot.

Igaz!

Szabó Ödön levele A Hírhez

Az ügynek ma szenzációs fordulata van. Kiderült, hogy a telefontól a nagyszabású kórházban rejtelmes jelenetek játszódhattak le. Vagy nem Szabó Ödön volt az, aki az ő nevében beszélt, vagy pedig erőszakkal lehurcolták a beteg önkéntest és ráparancsolták, hogy ő maga személyesen cáfolja meg a dolgot. A szegény önkéntesnek, akinek a szája előtt volt a nyilvánosság, a világ kapuja, szerette volna bekiáltani és belesírni, amit tettem vele, de egyenruhás emberek álltak mellette és a kegyetlen nézésükkel diktálták neki minden szavát... És Szabó Ödön ott állott a véres szemével és szeliden, jámboran mesélte, hogy egy faág menetelés közben belecsapott a szemébe és nem igaz semmi, semmi, sem a korbács, sem a kapitány, semmi, „Becsületszavamra nem igaz!” — mondotta. Kellett mondania. És hogyan derült ki mindez. Nagyon egyszerűen. Szabó Ödön ma levelet írt *A Hír* szerkesztőségének, amelyben megcáfolja a cáfolatát és elmondja a hiteles történetét a véres afférnak, amelyről annyi bizonytalan, hazug verzió, annyi ellentmondás és sötét cáfolat van már forgalomban.

A levél

igy hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A manőver alatt mindig Szerdahelyen állomásoztunk. Tíz nap szerencsésen le is telt a 28 napos gyakorlatból. Az utolsó, 10-ik napon igen nagy gyakorlatunk volt, melyen a tartalékosok közül többen ki is dülték. Én azonban lakótársammal (volt egyéves önkéntes) nagynehezen elvánszorogtam hazáig, hol mindjárt le is feküdtünk étlen és szomjan. Este hat óraker a putzer felkelt, mi felöltöztünk és a szolgálattevő szakaszvezetőnek jelentve, elmentünk szokott vendéglőnkbe (a falu tulsó végére). Amint említettem, étlen és szomjan.

Kis társaságunk másik két tagját már ott találtuk, s velük egyetemben míg a vacsora elkészült, egy néhány üveg sört elfogyasztottunk. Már a sörnek mutatkozott a hatása, a társaság valamennyire megélénkült s a hangulatot még fokozták, dr. André törvényszéki aljegyző (káplár ur) cinikus katona-éleci.

Végre nyolc órára megérkezett a vacsora, melyhez a mi jó vendéglősrünk saját termelésű borát (Rizlingit) szolgáltatotta. A bor a szomjas társaságnak nagyon ízlett s miután föle erőre is kaptunk, nem gondolva a következményekkel, megreperáltuk az italt. Közben megérkezett a 82. magyar gyalogezred egynéhány őrmestere s ezeket is megkínáltuk ebből a jócskából.

Én még azonkívül öt literrel hozattam az őrmestereknek, illetve a társaságnak s miután egy pár pohárral még megittam, a társaság egyik tagjával hazaindultam... s reggel arra ébredtem, hogy a helyőrségen fekszem a földön.

Szemtanuk elbeszélése s a saját eszmeletem visszatérése folytán sebesülesem a következőképpen történt:

Én már a vendéglőből kijövet, kihuztam a bajonettemet, mintegy előkészülve valamely alattomos támadás elhárítására oláh legények részéről, — s avval az uton hazamenet kommandiroztam is a másik társamnak. Mintegy 1200 lépést hazafelé haladva, mikor beértünk a zászlóalj rayonjának a közepére, valaki utánunk kiált, hogy álljunk meg. Társam elkezdett szaladni és én utána. Engem azonban valaki feltartóztatott. (Va-

lami inspekciós altiszt s ekkor nekem rontott a kapitány és lovagló pálcájával — miután le voltam már fogva — agyba-fejbe csapkodott, s mikorra jól kidühöngte magát, oldalfegyveremet elvéve, bevezetett az őrségre. Nem volt az én századparancsnokom, soha nem beszéltem vele, tán nem is láttam soha.

Reggel, midőn az őrségen felébredtem, hamarosan egy civil orvost hívtam, ki megnézte ugyan a szememet, de akkor nem rendelhetett semmit, egyelőre csak vizes borogatást s megígérte, hogy később visszatér, — eltávozott.

Ezután nemsokára megérkezett az én drága kapitányom, ki már szintén öntudatra ébredt, s kinek már büzlött Dánia. Először kisütötte, hogy én a tisztet szidalmaztam, s ő azért rontott rám, végre még egy ocsmányabb vádat emelt ellenem, (mikor megtudta, hogy egy civil orvos megvizsgált), hogy én bajonettel támadtam rá. Hát tessék kérem elképzelni a lehetőségét ennek: egy menekülő másoktól lefogva, támadni tudjon.

Különben nem vagyok az a vérengző, verekedő természetű ember, nem is részesültem olyan nevelésben s társaságom sem volt olyan nivón alul álló, mely a verekedésben kereste volna időtöltését.

Az itteni orvosi kar is nagyon felháborodott a kapitány eljárásán s a láttelelet ugy is adta be a katonai bíróságnak, mint egy szerv bémulásával járó súlyos lesti sértés elkövetését. Miután az ügyet békés uton igyekeznek elintézni, kérem b. lapján erről mindaddig említést nem tenni, amíg más adatokkal is nem szolgálhatok.

Ha szemem és a papír megengednek, még irhatnék, így azonban fogadják előre köszönetem és mély tiszteletem nyilvánítását, melyel maradok Szabó Ödön.

U. i. Bocsánat, hogy a fontosabb körülményekről is csak kivonatossan emlékszem meg, de a szemem nem bírja tovább...

Szabó.

A hír tehát igaznak bizonyult. A kis vidéki lapot megrohanták, terrorizálták és megcáfoltatták a dolgot vele és a budapesti lapokkal. Most itt van a fényes, megdönthetetlen igazság. *A Hírnek* megírta maga Szabó Ödön. Nem cáfolhatja meg maga a bécsi hadügyminiszter sem. Megint van egy adatunk a mi véren, verejtéken és könyéken tartott hadseregünk kulisszái mögöl, ahol az idegen, a középkori, a gyilkos katonai szellem szedi a magyar népből való áldozatait...

MŰVÉSZET SZÍNHÁZ ZENE KÉP KÖNYV

* **A Népszínház-Vigopera drámái.** A Népszínház-Vigopera igazgatósága most állította össze a legközelebbi hónapok drámai műsorát. A színházi év Szemere György Bolond Istók című színjátékával nyílik meg, a következő drámai újdonság a *Raskolnikov* című színmű, amelyet Vajda László és Moly Tamás írtak *Dostojevszky Bűn és bűnhődés*-éből. A színház játékkrendje felújítja Szigligeti *Lelencét*, Tóth Ede *Kintornás családját* és Rákosi Jenő régi népszínművét, a *Ripacos Pista dolmányát* is. Mindez előadások előkészítése a legnagyobb gonddal történik. Januárban kerül színre a *Népszínház-Vigopera* pályanyertes népszínműve. Az operett- és opera-műsört az igazgatóság a legközelebb teszi közzé.

* **Pállya Károly kiállítás.** Pállya Károly festőművész a Könyves Kálmán nagymező-utcai művészeti szalonjaiban gyűjteményes kiállítást rendez. A kiállítás 11-én délután 5 órakor nyílik meg.

* **Városligeti Szinkör.** A Városligeti Szinkör szerdai előadásának két vendégszereplője lesz. Ardó Honka lép föl a *Nebántsvirág* címszerepében. Champlazetot Pázmán Ferenc játssza. — Pénteken huszonötödikször kerül színre a *Manó* című nagyszerű bohózat s a jubiláris estén kabaret-előadás is lesz, több fővárosi művész és művész felléptével.

* **Fölvételi vizsga.** A Solymosi-Pálffy-féle színtiszkolában 12-én délután lesz a felvételi vizsga. A vizsgára mindennap lehet jelentkezni. Az iskolának lesz külön kabaret- és variété-tanfolyama, amely három hónapig tart. A színtiszkola VIII. Luther-utca 1. szám alatt van.

Azocialista fia

— A kisebbik Achim esete —

(Levél a szerkesztőhöz)

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A budapesti lapok némelyikében az a hír jelent meg, hogy iskolánk igazgatója Achim L. András fiát, mert atyja szocialista igazgató, a beiratás alkalmával fel nem vette. E hír valótlanosságának kimutatására a következő nyilatkozat közlésére kérjük *A Hír* legközelebbi számában:

Iskolánkban e hó 2-án kezdődött a beiratás. A jelentkező II., III. és IV. osztálybeli növendékek közül az első három napon csak azokat vettük fel, akik már a múlt évben is növendékei voltak iskolánkban, a más iskolából jelentkező ez osztálybeli növendékeket csak előjegyeztük és felvételüket attól tettük függővé, hogy e hó 5-ig volt növendékeinkkel nem e telik meg a létszám.

Eppen ez okból arra kértük az előjegyzésbe vett növendékek szüleit, hogy e hó 5-én ismét jelentkezzenek, amikor gyermekeik felvételét illetőleg véglegesen nyilatkozhatunk. Az I. osztályba, ahova természetesen csak új növendékek kerülnek, valamint a néptelenebb V. és VI. osztályokba a felvétel a jelentkezés sorrendjében akadálytalanul eszközöltetett.

A beiratás első napján megjelent iskolánkban Achim L. András neje is, hogy fiát a III. osztályba beírassa. Mert fia eddig más iskolába járt, fiát szintén csak előjegyeztük és kijelentettük előtte, hogy abban az esetben, ha a létszám engedi, e hó 5-én a felvételt véglegesen eszközöljük. Achim L. András ez eljárásunkról tévesen informáltatott s még e hó 5-ke előtt menesztette sürgönyét Budapestre, melyben iskolánk igazgatóját alaptalanul vádolja és a fenn közölt kifejezést adja szájába. E kifejezéssel iskolánk igazgatója nem élt, sőt nem is élhetett, mert a mondott alkalommal jelen sem volt, hanem a leányiskolában végezte a beiratást, ahol az ott is jelentkező Achim L. Andrásné két leányát akadálytalanul fel is vette.

Amikor Achim L. András e hó 5-én megjelent iskolánkban és a dologról informáltatott, *fiát be is iratta*, aki azóta rendszeren is látogatja iskolánkat.

Hiszszük, hogy Achim L. András az igazság érdekében maga is vissza fogja vonni vádját és alaptalanul vádolt igazgatóknak ezzel elégtételt szolgáltat.

Amikor ezt Achim L. Andrásról elvárjuk, egyben mi is kijelentjük, hogy az olyan tanítót, aki az atya cselekedeteiért annak gyermekét akarná sújtani, mi is elítélünk és nem tartanánk méltónak arra, hogy e tanító nevet viselje.

Békéscsaba, 1907. szeptember 9.

A békéscsabai állami elemi fiúiskola tantestülete.

Mayer Kisasszony tragédiája

Vádolija Jaeschke kisasszonyt

Állapota súlyos

Birkózás vagy gonoszság

Óbudavára tegnap volt utoljára nyitva s a variété-színpadon döntő mérkőzésre állt föl a női birkózó-verseny első díjának két jelöltje, Jaeschke kisasszony és Mayer kisasszony. A birkózás szomorú eredményrel járt: Jaeschke kisasszony *kiejtette kezéből ellenfelét*, s a szép, népszerű Mayer kisasszony öltetlenül terült el a színpadon. Később, amikor bevitték a Rókus-kórházba, az orvosok megállapították, hogy *agyrázkódást szenvedett*. Mára javult valamelyest az állapot és erősen valószínű, hogy föl fog épülni. Birkózni azonban többé aligha fog.

Nines kizárva, hogy a szerencsétlenséget Jaeschke kisasszony *szándékosan idézte föl*. Ketten vetültek az elsőségért Mayerrel és kettőjük közül Mayer volt a népszerűbb. A közönség hihetetlen dolgokat művelt Mayer kisasszonnyal, félig komolyan, félig mulatságból. Valahányszor színpadra lépett, valósággal üvöltözték a nevét. A neve. — Mayer — roppant kómikus-

nak tetszett a publikumnak és főleg ez magyarázza, hogy állandóan a legkülönbözőbb kiáltásokkal fogadták. Mayer kisasszony hálásan fogadta a tüntetést és ha egy-egy percre békében hagyták, szinte kikacérkodta magának az elnyújtott, furesán kiáltott, gunyos és biztató Mayerkiáltást. A birkózás többi résztvevője komolyan vette Mayer népszerűségét. Haragudott reá. Feltételek voltak. A közönség körében sokszor beszélték, hogy ez, vagy az a birkózó-nő bosszút forralt Mayer ellen, s legközelebb majd nagyon kegyellenül fog vele elbánni.

Közben Mayer egymásután verte le az ellenfeleit és nem elég, hogy a mesterségbeli dicsőséget halászta el a többiek elől, *udvarlók is őt vették a legszívesebben körül*. Erős, fekete, nagyon kedves arcú leány Mayer kisasszony, könnyen és szívesen barátkozott, mindig volt körülötte néhány ur. És lehet, hogy ezek a sikerei még inkább bosszantották a társait, mint az erejéért s az ügyességéért való népszerűsége. Akárhogy is van, tegnap azután bekövetkezett a súlyos baleset, amelyet a közönség szinte bizonyosra vett, hiszen bejelentették neki.

A *Hír* egyik munkatársa ma meglátogatta Mayer kisasszonyt a kórházban és megkérdezte, véletlenül bukott-e a fejére, vagy Jaeschke kisasszony szántszándékkal dobta-e le. A leány jobban van. A huszonnyolcas számú kórteremben fekszik, Székács tanár osztályán, vagy husz más beteg között; a fején jégkömlő van.

— Nekem többször újságolták — mondta — hogy Jaeschke kisasszony *haragszik reám és egyszer produkció közben csufosan elbánik majd velem*. Mesélték, hogy azt mondta: *össze fogja törni a csontjaimat*. Én nem akartam ezt elhinni. Én nem bántok senkit, keservesen meg kell dolgoznom, mindennap föl kellett lépnem, míg a többinek sűrűn volt pihenőnapja. Hát miért bántanának engem? Megkérdeztem Jaeschke kisasszonyt, igaz-e, amit újságoltak róla; — azt felelte, nem igaz. Utóbb, miután Blum kisasszonnyal birkóztam, megint mesélték, hogy Jaeschke *fenyegedezik*. Blum kisasszony ugyanis *vért hányt a produkció után*, de én erről nem tehettem, mert már régen beteg és nem attól támadt a vérzése,

A VILLAMOS

REGÉNY

A HIR számára írta:

BRÓDY SÁNDOR

(Idegen nyelvre átültetni tilos) — (10)

IV.

Két, sőt, három kisebb-nagyobb kellemetlenség jött közbe és megzavarta a nagy szerelmet.

Az egyik kellemetlenség a rendőrorvos képében jelentkezett. A sovány emberke nagy kerületben tartotta a reszkető, de elég nagy markában a megfizetett, a hivatalos szerelem felügyeletét, ellenőrzését és gyógyítását. Állását, amely annyi jövedelmet hozott neki, mint egy kisebbfajta érsekség, politikai szolgálatokért, de már egy kissé későn kapta, ötvenéves korában, amikor már meg volt a szépen fejlődött véredényelmeszedése. Amikor valahára meg volt a nagyszerű dolga, nem szabadott volna dolgoznia. Az orvos hiába vitakozott, pörölt benne a pénzvágyó emberrel, a legnagyobb mohósággal és kötelességtudással folytatta rettentő munkáját; gyermekei voltak, férjhez adandó leányai. Ezeknek kellett összeszedni a hozományt, természetesen a rossz leányok béréből. Halálosan ideges lett bele és egy napon mégis harminc-negyven leánynak a legtitkosabb titkaiba tolakodott. A vizsgálatok vége felé már reszketett a dühtől, fantáziált a kimerültségtől és nagy-

betegnek engedte, hogy tovább folytassák a mesterségüket, viszont egészségeseket utasított be a kórházba. A leányok rettegtek tőle, nem lehetett megvesztegetni, becsületes ember volt és ötvenezer forintot keresett egy évben, törvényesen. (Tehát háromszor annyit, mint a boroszlói professzor, aki a szerelem nyomorúságának láthatatlan magvát meglátta.)

Az orvos kórházba akarta küldeni Zsófi-Évát, ámbar most arra semmi ok nem volt. A bajszemének a pirosodó szemhéja nem tetszett neki. A leány sirt, ordított, az állam képviselője, egy nyonorult, kis, tudatlan és lejárt szervezet, — parancsolta. A leány azt mondta, hogy nem megy, a háziasszony is vállalta a felelősséget, de az állam nem engedett, hörögve és rikoltva a rendőrségre hivatkozott. Zsófi kinjában oda dobta az orvos képébe minden megtakarított pénzét, nyolceven, vagy kilenceven forintot. Az államhatalom nem birt többé uralkodni magán, kilépett kereteiből és a leányt arculította. Ez nekirohant, de az utolsó pillanatban meggondolta magát, eszébe jutott, hogy a villamos véletlenül otthon van és kikiabált neki:

— János, János!

János bejött és látta a helyzetet: kisirt szemmel, kibontott és szertekuszált hajjal előtte a leány, odább egy férfi, még mindig fölemelt kézzel. Hite bár tiltotta Jánosnak az erőszakoskodást, de ez olyan pillanat volt, amikor meg kellett feledkeznie hitéről. Az egyik karjával átfogta az orvost, lefogta

annak rövid karjait, a másik kezével pedig, nagy vigyázattal, nem kis technikával, fölfelé húzta a vékony fülét. Az állam ordított, a villamos ember pedig szó nélkül rugott rajta egyet, hogy kint volt a gangon és amikor ott összeszedte magát, újra belépett kereteibe. Összeszedte magát és mint egy egészséges ember — mint egy, egészséges nyul — leszaladt a lépcsőn.

Mély, aggodalmas csend. Azt hitték, szuronyos katonákkal jön vissza, maga a rendőrfőkapitány jön ide, hogy őket láncra verje és örök rabságra küldje. De senki sem jött és maga az orvos sem jött vissza többé. Az államhatalom jobbnak látta a rajta esett sérelmet tudomásul nem venni, sőt, letagadni a nagyobb és további tekintély okáért. Sőt az annyira értékes orvosi ellenőrzés egyáltalán szünetelt a házban. Pedig ugyancsak szükség volt rá.

A házban lakó két szegény leány, — akiket Zsófi is ismert, — mivel teljesen egymásnak nem élhettek, pokolkövet szereztek egy fotografustól. Tíz forintot szereztek négy vagy öt idegen férfitől és ezen kiváltották a mérget, amelyet a fotografus csaknem rendszeresen árusított az elzüllött, elkeseredett, lehetőleg olyan leányoknak, a kiknek sem szülei, sem gyámjaink nem voltak többé, akik után nem kereskedett senki. Noha egy-egy tulbuzgó rendőr kutatott a méregkereskedő nyomai után, de sem a halott, sem az élő rossz leányoktól nem tudhatta meg a címet. . . . Az együtt lakó nők az egymás szájából ették meg a pokolkövet

mintha én durván bántam volna vele. Így kerültem tegnap szembe Jaeschke kisasszonnyal. Már a legelső pillanatban láttam, hogy *gorombábban dolgozik*, — nálunk ezt így hívják, — *mint rendesen. Dühös volt, durván támadt nekem és olyan fogásokkal élt, amelynek nem rendeselek.* Egyszer megfogott, fölemelt, de úgy, hogy *fejével voltam lefelé, rosszul lettem, a következő pillanatban elterültem és a többire már nem emlékszem.* A fejem úgy össze van rázva, hogy alig tudok összefüggően beszélni. *Birkózni pedig sohasem tudok már.*

Eddig Mayer kisasszony előadása a tegnapi szerencsétlenségről. Azután meg elmondta a történetét. Tiroli leány, Kirchbuechelbe való és mindössze három hónap óta birkózik. Amíg a trupp-hoz került, odahaza élt, és úgy került a birkózók közé, hogy egyszer a bátyjával, aki katona, elment Frankfurtba, a kolosszeumba, ahol a birkózónok produkálták magukat. Neki megtetszett a dolog és elment a trupp vállalkozójához, akit Degeleernek hívnak, s ez szerződött. Ha fölgögyul, — ugymond, — hazamegy.

— Össze vagyok törve — beszélte — minden csontom agyon van kinozva. Most már látom, ha folytatnám, nem lenne jó vége a dolognak. A társaim féltékenyeknek és végül is úgy maradnék ott, hogy többet nem tudnék fölkelni. Ehhez pedig semmi közöm. Ma jártak nálam a társnőim, *Blumenfeld* kisasszony, *Walter* kisasszony és *Degeler* igazgató is itt volt, mondta: ma este Trieszthe utaznak, ha fölgögyulok, majd küld pénzt, és menjek utánuk. Most nem adott pénzt, de nem is kell, tudok én itt szerezni. Jaeschke kisasszony is meglátogatott, bocsánatot kért, és kijelentette, hogy nem tehet a dolgról. Helyes, én nem gondolok arra, hogy visszafizessem ezt neki.

Mayer kisasszony tehát nobilis: nem tesz följelentést. A rendőrség ilyenformán még csak ki sem kérdezte. De talán mégis helyénvaló lenne, ha utánanéznének ennek az ügynek. Elvégre lehet, hogy lenne beleszólása ebbe az afférbe.

és amikor egy fiatal diák — rendes vendégük — éjjel benyitott hozzájuk, már teljesen összeforrottak a halálban, a szájuk összetapadva, a tagjaik összefonódva, a két fiatal leány egy szederjes színű test: négy karja, négy lába, két feje. A diák majdnem melléjük halt meg harmadiknak, úgy megijedt. Kitámolygott és felköltötte a paraszt cselédet, Borcsát, Veront, vagy Rozált, a neve végre ezeknek a szolgálóknak négy, vagy ötféle mind összesen.

A kis parasztleány bement hozzájuk, nem félt a hálottól, nem utálta, inkább szeretete. Nem tudta, hogy ezt tiltja az állam, fogta és szerteválasztotta a két leányt, lehozta a szemhéjjukat, hogy szépen aludjanak. Közben megpucolta a fölöttük égő petróleumlámpát, amely rosszul égett és beakasztotta a két leány halottát, de még kipirosított arcát.

Aztán sok szoknyája közül egyet a fejére huzva, félig ülve virrasztott és bóbiskolt fölöttük. Nem voltak kétségei az iránt, hogy lármát csapnia nem szabad: Éva-Zsófinál vendég volt és a postatiszt is otthon aludt. A cseléd meg akarta várni a hajnalt. Szundított, tett-vett. Átment a konyhába, imádságos könyveért.

A szüz leány Tárkányi Béla kanonok régi „Orgona bokrá”-ból sillabizált, imádkozott a két pesti rossz leány, holtteste fölött.

(Folytatása holnap.)

TÖRVÉNY ELŐTT

Nákó, Beke Erzsé, Polónyi

Andrássy Gyula — tanu

Beszélgetés a belügyminiszterrel

Amint *A Hír* vasárnapi számában jelezte, gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, bírói idézés alapján ma délelőtt megjelent a törvényszéken, ahol dr. Kiss István vizsgálóbíró kihallgatta. Gróf Andrássy Gyula kihallgatása a Polónyi-Lengyel sajtópörben a Beke Erzsébet-féle zsarolási vád miatt vált szükségessé. A tényállás röviden az, hogy az öreg, *nyolcvanastendős* gróf Nákó Kálmánt körülhálózta egy Beke Erzsébet nevű nő s lassankint több mint *négyszáz ezer* koronát esalt ki tőle. Amikor aztán a rokonság elvitte őt az agg főúr közeléből, *huszezer* korona végkielégítést és évi *háromezer* korona járadékot kapott a némben. Közben az öreg gróf meghalt, de halála előtt az összes korábbi végrendeleteit *érvénytelenítette*. Beke Erzsébet ekkor felment *Rupp* Zsigmond közjegyzőhöz s kivette tőle a korábbi végrendelet másolatát és *Polónyi* Gézának adta át perlés végett az ügyet, aki tüstént felszólította az elhalt gróf unokáját gróf Nákó Sándort, *hogy fizessen*. A gróf ügyvédje meglátogatta Polónyit s kijelentette neki, hogy a követelés jogtalan. Polónyi azonban botrányul fenyegetőzött s gróf Nákó Sándor, hogy a botrányt kikerülje, fizetett. Felemelte Beke Erzsébet életjáradékát — egész élete tartamára évi *hatezer* koronára. Ebben az ügyben kellett ma tanúságot tennie gróf Andrássy Gyulának, aki egy memorandumból ismerte a piszkos ügy legapróbb részleteit is. A belügyminiszter kihallgatása mindössze husz percig tartott. Amikor kijött a vizsgálóbírótól, *A Nap* tudósítója előtt vallomásától a következőképp nyilatkozott:

Igazán nem tudom, lehet-e, szabad-e közölni a bíró előtt tett vallomáshoz. Annnyit mondhatok, hogy a Polónyi-Lengyel-ügyben haligatott ki a vizsgálóbíró és pedig a *Beke Erzsébet* ügyre nézve. Elmondottam, hogy az ügyről *közvetlen* tudomásom *egyáltalán nincs*. Csupán hallomásból és egy memorandumból ismerem a különös ügy részleteit. Ezeket pontosan, szóról-szóra jegyzőkönyvbe diktáltam és ezzel véget is ért a kihallgatásom.

Gróf Andrássy Gyula pontban tizenegy órakor távozott a törvényszékről. A Polónyi-Lengyel-féle sajtópörben most már csak egy tanu van hátra és ez gróf Nákó Sándor fiúmei kormányzó, akit a napokban fognak beidézni.

✪ **Brávó Amigél!** A Központi Előlegező Bank ugylátszik a csödötől s az ezzel járó büntető eljárástól megis megmenekül. A törvényszéknél egynek kivételével, már az összes hitelezők visszavonták esődkérvényüket. A kivétel, dr. Reich Adolf, volt intézeti ügyész pedig a mai tárgyaláson kijelentette, hogy az egyezés közte és a szövetkezet között szintén létre fog jönni. E bejelentés folytán a bíróság a *csödeljárást felfüggesztette*.

✪ **Visszajött a férj.** Czeglédi István aszódli földműves fülig uszott az adósságokban. Hogy anyagi helyzetét rendbehozza, kivándorolt Amerikába, idehaza hagyva felségét és négy apró gyermekét, odakint elég jól ment a dolga és egyre másra küldözgette haza a pénzt. Egyszer csak fülébe jutott a hír, hogy amíg ő odakint szorgalmasan keresi a pénzt, felesége egy Pleszl József nevű asztalossal megcsalja. A féltékeny ember rögtön hazajött és visszahódította a feleségét. Pleszl, aki halálosan szerelmes volt az asszonyba, bosszúra határozta el magát. Március 3-án este az ablakon át célba vette a férjet és egy puskalövéllel súlyosan megsebesítette. Ma tárgyalta ezt a pört a pestvidéki esküdtbíró, amely előtt a vádat dr. Publik Ernő ügyész, a védelmet dr. Dobos László képviselte. A törvényszék a vádlottat három évi fegyházra ítélte.

✪ **A dánosi rablógyilkosság.** A dánosi gyilkos cigányok ügyében dr. Aczél vizsgálóbíró még

egyre folytatja a tanukihallgatásokat. A napokban beidézte újból a kis Lakatos Mursát, aki tudvalevőleg fül és szemtanuja volt a gyilkosságnak. A cigánygyereket több lényeges körülményre nézve újból kihallgatta a vizsgálóbíró s ismét szembesítette a fogva tartott cigányokkal. Ezek azonban tovább is tagadták, hogy részük lenne a gyilkosságban. A fut szembesítették Lakatos Rózával s mindkettőt vallomása lényegileg teljesen megegyezett egymással. A vizsgálóbíró most körözlelevelet adott ki a többi szökésben levő cigány ellen is. Ezek: Lakatos Lajos, másként Sztojka Dalár, Lakatos János, másként Sztojka Párna és Lakatos Lina Vilma.

KÖZGAZDASÁG

A budapesti árutőzsde az izraelita ünnepek miatt zárva.

Budapesti értéktőzsde

A mai izraelita ünnepek miatt a tőzsde csak gyéren volt látogatva. A forgalom ennek folytán csak igen szűk keretek között mozgott. Az irányzat azonban szilárd volt, csak Osztrákhitelrészvények voltak gyengébbek alacsony berlini jegyzésekre. Jelzálogbankrészvények helyi fedezésekre a szombati zárathoz képest 6 koronával emelkedtek. A helyipiac teljesen üzletelen, a járadékpiac tartott.

Előtőzsde:

Csekély üzlet mellett tartott. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 634.50—633.50. Magyar hitelrészvény 739—738.50. Magyar jelzálogbank 440—442.50. Osztrák-magyar államvasut 660—661.75.

Déli tőzsde:

Alacsonyabb berlini jegyzésekre gyengült. Kötötték: Osztrák hitelrészvény 632.75—632.50. Magyar hitelrészvény 738.50. Magyar leszámítoló- és pénzváltó-bank 474.50—474.—. Magyar jelzálogbank 441.—443.—. Osztrák-magyar államvasut 660.—661.—. Déli vasut 157.—158.—. Koronajáradék határidőre 92.35. Hazai bank 272.—. Adria 405. K.

Bécsi értéktőzsde

Bécs, szeptember 9. 42/0 papír járadék 96.20 4/0 oszt. arany jár. 115.50. 1860. sorsjegy 143.75. Osztr. hitelsorsjegy 433.—. Angol osztr. bankrészv. 298.25. Bécsi Bankverein 528.50. Oszt. magy. bank 17.95. Déli vasut 155.50. Duna gőzh. társ. 1000.—. Dohány részv. 424.50. Cs. k. arany (vert) 11.36. Német bank váltók 117.53. 42/0 ezüst jár. 66.10.—97.95. Oszt. koronajáradék 96.30. 1864. sorsjegy 240.75. Oszt. hitelint. részv. 632.25. Union-Bank 536.25. Oszt. Länderbank 423.75. Osztr. m. áll. vasut 659.75. Elbavölgyi vasut 424.—. Alpési részv. 608.75. 20 frankos 19.15. Londoni váltóár 240.62. Ltpótkoló 428.—. Török-sorsjegyek 181.75.

Bécs, szeptember 9. 4/0 arany-járadék 109.80 Tiszai és szeg. köles. sorsj. 142.—. Magy. hitelb. részv. 737.50. M. lesz. és váltó részv. 474.—. Rima-Murányi 537.45. M. cukoripar 17.—. Adria hajózási r.-t. —.—. Magyar koronajáradék 92.20. 4/0 magy. földteherm. kötv. 91.90. M. nyer.-k. sorsjegy 186.75. Kassa-Oderb. v. részv. —.—. M. keresk. bank 33.30. M. Jelzálogbank 442.—.

Dupla villanydelejes kereszt vagy csillag.

R. B. 96967. sz. Gyógyít és felüli főtállás mellett: készvény, reuma, asthma (nehéz idegzés), álmatlanság, fülzúgás, nehéz hallás, epilepsia, idegesség, étvágytalanság, sáphor, fogfájás, migrén, fehértettség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 96967. sz. készítményt által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmi sem használ, ott kérem az én készítményem megkísérlését: meg vagyok győződve készítményem biztos hatásáról.

EGY KIS RÉSZÜLÉR 6 K EGY NAGY RÉSZÜLÉR 8 K
könnyebb betegségeknek alkalmas, idült betegségeknek alkalmas, kalmaandó, ... mazaandó, ...
A központi elárúsióhely sétküld utánvétél vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére.

MÜLLER ALBERT

Budapest, V/20. ker. Vadász-utca 34. szám.

Titkos betegségeket

biztosan gyógyít elismert radikális gyógy-módszaj szerint ajánljuk

Dr. CZINCZÁRJ.

v. kórházi orvos, specialista.
Rövid idő alatt alaposan gyógyít húgyszervi és hólyagbajokat, továbbá minden bñr-, idég- és veretbetegségeket, korai elgyengülést és bármily női betegséget. 10032

Budapest, IV., Károly-kürtút 10. I. emelet (balra).

Rendel: délelőtt 10—4 és este 6—8 óráig.

Levelekre szakorvosi tanácsal szolgál és gyógyszerrel is gondoskodik, útoktartás mellett. — Nőeknek külön váróterem.

SZINHÁZAK

Kedd, 1907. szeptember 10-én.

NEMZETI SZINHÁZ. Fővárosi Nyári Színkör.

A bor.
Falusi történet 8 felvonásban.
Kezdete 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ

A vig özvegy.
Operett 8 felvonásban.
Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZINHÁZ.

Bernát
Fenekes bohózat 8 felvonásban.
Kezdete fél 8 órakor

KIRÁLY SZINHÁZ.

A vig Nibelungok
Operett 8 felvonásban.
Kezdete 1/8 órakor

Manó
Fenekes bohózat 8 felvonásban.
Kezdete 1/8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Az orosz-japán háboru.
Kezdete 7 1/2 órakor.

APOLLÓ-SZINHÁZ.

Telefon 68-39.

A legkisebb tíróli táncosok. (Az Apolló Színház felvétele a pétkiallításán.) A papa vasárnapja. Egy érdekes kaland. Harc egy lepke miatt. Úgyes karrikaturarajzoló. Képek Sevillából. Elővevő család. Egy amerikai város látványosságai.

A La Manche csatornai alapítései.
Fanasztikus kép a jövőből.
Kezdete fél 6 órakor.

HA ÖNNEK FÉRFI ÉS GYERMEK RUHÁRA SZÜKSÉGE VAN, SZOLID, MEGBIZHATÓ KISZOLGÁLTÁSRÁ REFLEKTÁL, KÉRJE A LEGUJABB ŐSZI-TÉLI ÁRJEGYZÉKET

NEUMANN M.

CSÁSZ. ÉSKIR. UDV. SZÁLLÍTÓTÓL.
BUDAPEST, IV. MUZEUM-KÖRÚT 1-3. SZ. A.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SÁNDOR

UJDONSÁG! Az előadás kezdete fél 9 órakor. UJDONSÁG! 11 órakor. Ma és mindennap 11 órakor.

„Die lästige Wittwe“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: SATYR.
Est megelőzi fél 10 órakor.

A képviselő úr

Bohózat. Irta: KORTES.

Továbbá: Trebitsch Nándor, Werner Manó és Baura Emil urak új szülő számaikkal.

Nappali pénztár délelőtt 9-11-ig és délután 3-6-ig.

Az I. emeleti CASINO DE PARIS megnyílt. Kezdete fél 12 órakor, többek közt a 7 híres Postillonok, valamint angol és francia különlegességek fellépte.

BUDAPESTI CABARET SZINHÁZ TERÉZ KÖRÚT 28. TELEFON 52-58.

(ONDONNIÈRE) MINDEN ESTE 9 óra

László Rózsi, Bibor Olga, Balogh Böske, Nagy Endre Huszár Károly, Gabányi László stb. új műsorral.

Ferenczy Károly legújabb cabaret-dalát és díjnyertes Sajaó szízával. Három kis darab, tizenöt új nótá.

Jegyek Zipser és Könyvnyel és a Cabaret-pénztáránál kaphatók.

Világlírú

zongorák

mint Bösendorfer, Ehrbar, Boehstein, Iboch, Gaveau Párisból stb. legelőnőbban vásárolhatók és berelhetők.

Keresztély
hírneves zongoratermésben Budapest, Váci-körút 21. sz. (Iparudvar).

Szavatosság minden irányban

„Rafael“ fényképnagyító és festészeti műterme BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 28/a.

Ajánlja **fényképnagyításait** akármilyen fénykép után, legszebb kivitelben 55-68 centiméter nagyságban: Diszes paszpartuban 5 K-ért. Olajban színesen 10 K-ért. A kép teljes hasonlóságáért szavatolunk. Kívánatra küldünk árjegyzéket. Számtalan elismerésvél szakemberektől. Képviselek fizetéssel mindenütt felvételnek.

E téren első helyen állunk.

18 forinttól mérték után készíthetünk a legelőnőbb férfi-öltönyt, télikabátot, felöltőt francián, angol- és hazai szabványok szerint.

28 forinttól szabadon, Ferenczy József, Frank- és szakköltő-öltönyt a legelőnőbb korp- vagy himnáj-szabványok szerint. Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi díjszabványok is. 4 díjnyertes rendezésről szabványokat úgy mint gyűjtőmunkákkal vidékre is küldjük.

GROSSMANN B. és TÁRSA Budapest, Nagydiófa-u. 3.

Vértes-féle sósborszesz Minden háznál szükséges.

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24. szám, I. em. Lift.

Gyógytényezők: Elektromágneses gyógyítás. Röntgen-sugarakkal való kezelés. Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio). Kék fényvel való kezelés. Villamos hő- és fényfürdők. Villamos massage. Galván, Farad- és Franklin árammal való kezelés. Villamos és szénsavas fürdők.

Főbb javallatok: Általános idegesség (neurasthenia, hysteria). Álmatlanság. Hűdések (Paralysis). Idegfájdalmak (Neuralgiák, Ischias). Szívbetegségek. Köszvény és csusz (Rheuma, izületi és csontbajok). Székrekedés. Anyagsere bajok (elhízás). Bőr-bajok, hajbetegségek (hajhullás, kopaszosság, bőrvizketeg). Aranyeres csomók.

Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

Művészies kidolgozásu, valóban jó és tartós **fényképek,** NAGYÍTÁSOK és FESTMÉNYEK készítenek

RIVOLI MŰTERMÉBEN

LIFT. RÁKÓCZI-UT 30. SZ. Telefon.

Mint különlegességek készítenek: minden kis és régi kép után **ékszerbe való olajfestésű kristály és porcellánba égetett képek,** ugyancsak másolatok selyemre, bársonyra, fára stb. 29712

A legújabb rendszerű ZONGORA-HITELOSZTALY

megnyílt, mely minden hitelképes vevőnek alkalmas ad készpénz-árban zongorát részletekben vehetni, mert a zongorát, egy előkelő bank kihzeti és a vevő a banknak marad adós a felvett összeg után. Így a részletekkel való kifizetés mellett, mert ugyanazon árban kapja az árut, mint ha készpénz-fizetés mellett vásárolná, nemcsak zongorát vagy pianót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedűt, vagy bármely hangszert.

Reményi Mihály
Általánosan a legszolidabb kiszolgálásáról elismert magyar hangszerüzletlen, 2800, est, Király-utca 56. Telefon 87-84. — Árjegyzék minden hangszerre külön-külön kérésre.

Ma este **NYÁRI RUDI**
és teljes zenekarának első budapesti fellépése az **Aréna-kávéházban** Aréna-ut és Damjanich-utca sarok. **Hamburger Adolf**

Nagyságos Asszonyom!

Van szerencsém szives figyelmét felhívni Budapestnek legnagyobb üveg, porcellán, zománc-edény, konyha-berendezés, dísz és nászajándék tárgyak óriási gyári raktárára, hol a legjobb minőségű árak meglepő olcsó gyári árban, sőt azon alól is kaphatók, mivel vásárlásaimat a legnagyobb gyárakban személyesen teszem meg és évente 20-30 vagon árut veszek partiba, tetemes áron alól is, amit szintén olcsón adok el. Ezen követett elvnek köszönhetem, hogy üzletemet naponta több száz vevő keresi fel és számtalan vidéki megrendelést kapok, azért kérem Nagyságodat saját érdekében is, semmi szín alatt ne mulassza el üzletem meglátogatását, vagy egy próba megrendelést tenni.

Kitünő tisztelettel
Takács Ferenc
Baross-tér 5. szám.
(Rákóczi-ut végén.)

Bámulatos árait:

6 szem. fehér porcellán ebédlő készlet	frt 2.75
6 szem. „ „ préselt rococo „ „	frt 3.50
6 szem. színes arannyal „ „	frt 5.95
6 szem. színes arannyal rococo stílusban	frt 6.95
12 szem. arannyal rococo stílusban 52 drb	frt 14.-
12 szem. „ „ 84 drb	frt 25.-
6 szem. kávév. teás készlet festett és arany	frt 3.-
6 szem. „ „ rococo stílusban	frt 3.50
1 teljes angol mosdó készlet	frt 3.-
1 „ „ nagy	frt 5.-
porcellán tányérok 4, 6 és 8 krajcár.	
vizes vagy boros pohár 5 és 6 krajcár.	
12 darab zománc edény	frt 2.50
1 asztali lámpa golyóval	frt 1.-
1 „ „ nagy díszes tulipánnal	frt 2.50
Függő lámpák óriási választékban 4 forinttól feljebb.	
6 személyes asztali üveg készlet nagyon finoman csiszolva és gravírozva csak	frt 4.95

Ingyen pakolás! Ingyen láda!
Ingyen egy függő konyha-mérleg!

Felhívás Magyarország köztisztviselőihez! 10 millió korona tisztviselői kölcsön kiadó részvénytársasági alapon állami, megyei, városi, vasuti tisztviselők, nyugdíjasok és katonatisztek, részére. Semmiféle levonás nincs. Részjegy nem kötelező. A kölcsön teljes összegében fizetettik ki. Részletes felvilágosítást bárkinek díjmentesen nyújt az **Általános Pénzügyi Tudósító Budapest, Rákóczi-út 57. sz.**

